

Nlaš tednik

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad Celovec 2 — Verlagspostamt Klagenfurt 2.

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt

LETO XIII./STEVILKA 4

CELOVEC, DNE 26. JANUARJA 1961

CENA 2.— ŠILINGA

Tudi zaostala dežela

Minuli teden je zapadnonemška vlada podelila Pakistanu v Aziji 400 milijonov mark posojila, nemški industrialci so stavili bonnski vladi na razpolago posojilo za nerazvite dežele v znesku poldruga milijarde, kancler Adenauer je obljubil, da bo Zapadna Nemčija prevzela ameriške obveznosti glede gospodarske pomoči Grčiji in Turčiji, bonnska vlada bo predčasno plačala Združenim državam del svojih dolgov. V kratkem bodo sledila nova pogajanja med Bonn in Washingtonom glede povračila stroškov za ameriške čete, ki so pod okriljem Atlantskega pakta nastanjene v Nemčiji. Nemec, plačaj, in zopet plačaj, bi kdo dejal. In kar je najlepše, Nemci se nič kaj ne upirajo, kajti njihove blagajne so tako polne, da ne vedo kam z denarjem. In polne blagajne tudi delajo skrbi!

Vse to so bujni sadovi „gospodarskega čudeža“, ki je zrastle iz razvalin Hitlerjeve totalne vojne in v enem pičlem desetletju iz zapadnih pokrajin razdeljene Nemčije napravil eno izmed prvih gospodarskih sil sveta. Po drugi strani so se pa Združene države, ki so ta čudež s svojo gospodarsko pomočjo, znamenitim „Marshallovim planom“, omogočile, zašle same v resne denarne težave. V Evropi, Afriki in Aziji vzdržujejo svoje čete, vojne ladje in letalska oporišča, povrh tega pa nudijo več ducatom držav gospodarsko pomoč. To je celo za najbogatejšo državo na svetu postalo nezmožno. „Hladna vojna“ se namreč bije tudi na gospodarskem polju.

Med vsemi evropskimi državami tostran železne zaves, ki so bile deležne velikodušne pomoči bogatega ameriškega strica, je sicer darove najbolj smotno uporabila Zapadna Nemčija. Pridno ter smotno delo nemških delavcev in tehnikov in upraviteljev je znalo ta dar oplemenititi, da je rodilo skoraj dobesedno stoteri sad. Po drugi strani so pa Amerikanci, skupno z ostalimi vojnimi zavezniki, prevzeli Nemcem še eno breme, namreč vojaščino. Sprva je prepoved nošenja orožja zadela Nemce kot kazen, toda s časom se je izkazala kot velika dobrota. Dočim so „suverene“ države morale leto za letom izdajati ogromne vsote za brezkoristno oboroževanje, so pa premagani Nemci izdelovali koristne reči zase, previške pa prodajali nimim, ki so imeli polne roke dela z izdelovanjem orožja.

V primeri z morjem razvalin leta 1945 je današnja Zapadna Nemčija pravcata Indija Koromandija in če bi rajni Adolf groznega spomina vstal iz groba, bi je bržkone ne spoznal več. Toda če bi nekoliko hodil po tej bleščeči novi Nemčiji, bi pa kaj kmalu naletel na zakrknjene ostanke njemu ljubega starega duha, ki ima, podobno kot osat, žilavo življenje.

Predlansko božično mazanje kljukastih križev na judovski sinagoge, izgrede „množic“ proti filmom, ki žigosajo nacizem (najnovejši primer „Lebensborn“), predvsem pa znanje nemške mladine o zgodovini, bi ga prepričalo, da vse to, za kar se je on boril, le še ni povsem propadlo. V zapadnonemških, pa tudi v nemških šolah drugod se zgodovinski pouk ponavadi neha pri letu 1933, nekateri pa ga zaradi varnosti zaključijo že leta 1914 ali pa še prej. O Hitlerju vedo mnogi mladi ljudje samo, da je zgradil tiste krasne „Autobahnen“, o grozodejstvih nacizma ter pustošenju tevtonskega barbarstva po vsej zasedeni Evropi, pa tej mladini ne starši, ne učitelji in profesorji nočejo povedati nič, deloma iz sramu (ker so morali sami biti zabljeni), deloma pa iz nemškega ponosa, ki je najbolj občutljiv pri Nemcih takrat, kadar jim dobro gre.

Proti tej splošni mentaliteti tudi starejša generacija politikov, ki so sedaj še na vladi in so svojčas sami na lastni koži okušali krutost nacizma, ni mogla nič opraviti. Tako sede na nekaterih visokih, na mnogih srednjih in nižjih mestih v uradih demokratične zapadne Nemčije isti ljudje, ki sicer nosijo namesto rjave srajce belo, njihova notranjost je pa prav tako rjava, kot je bila. Nekdo je rekel: „Kdor je imel toliko oblasti, kot so jo imeli oni (nacisti), je ne more vse izgubiti.“

Zapadna Nemčija je bila kot del svobodnega demokratičnega sveta iz neizogibne potrebe vključena v zapadni politično-vojaški sistem. V kratkem pojde v Washington zapadnonemški general Heusinger, ki bo ondi predsednik vrhovnega atlant-

Kennedy prevzel vlado USA

Minuli petek je s slovesno prisego na odru pred Belo hišo v Washingtonu John F. Kennedy postal predsednik Združenih držav. Milijonska množica je kljub mrazu in globokemu snegu stvorila špalir med Capitolom (parlamentom) in Belo hišo po ulicah, po katerih se je pomikala karavana avtomobilov s starim 70-letnim predsednikom Eisenhowerjem in novim 43-letnim Kennedyjem. Prej pa so morali s snežnimi plugi zorati ulice. Predno se je Kennedy — ki je praktičen katoličan — podal v Belo hišo, je s svojo prikupno ženo, ki je pred kratkim rodila sina, bil pri sv. maši v svoji farni cerkvi.

V svojem kratkem ali jedrnatem nastopnem nagovoru je Kennedy dejal:

»S tega mesta naznanjamo vsem narodom, pa naj je to komurkoli prav ali ne, da smo pripravljeni plačati vsako ceno, sprejeti nase sleherno breme, podvzeti sleherni napor, podpreti vsakega prijatelja in nasprotovati vsakemu sovražniku za to, da zagotovimo obstoj in uspeh svobode.«

Pozval je ameriški narod na nove žrtve vesti, kajti moral bo nadaljevati dolgo »borbo v mraku«, iz leta v leto, proti sovražnikom, ki se jim pravi: nasilje, revščina, bolezni in vojna. Mladim narodom Afrike in Azije je ponudil prijateljsko roko in jim obljubil »vsako pomoč za to, da si bodo mogli sami pomagati.«

Tiste države, ki se pa bodo »same postavile na nasprotno stran«, pa je pozval, da naj obe strani začeta znova izkati možnost za mir.

Ameriškega ljudstvu je dejal: »Ne vprašujte, kaj bo država naredila za vas, vprašajte, kaj morete vi storiti za našo domovino.«

Vsem narodom sveta pa je zaklical: »Ne

vprašujte, kaj bo Amerika naredila za vas, ampak kaj moremo storiti vsi skupaj za svobodo človeštva.«

Prvikrat v zgodovini Združenih držav je običajno uvodno molitev za novega predsednika molil katoliški duhovnik, namreč washingtonski nadškof kardinal Cushing. Doslej je pripadla ta naloga protestantskim pastirjem, ker so vsi državni predsedniki bili protestanti.

Jasni in mladostni sveži govor novega predsednika Kennedyja je po vsem svetu zbudil ugoden in globok vtis. Med ameriški zavezniki je vžgal novo zaupanje v odločnejšo ameriško mednarodno politiko, v Moskvi so pa videli, da imajo opraviti z mladim, energičnim človekom, ki ve kaj hoče. Moskovska uradna »Pravda« je posvetila neobičajno veliko prostora slovesnosti v Washingtonu in poročilo, ki obsega 2000 besed, je bilo še kar vljudno.

Eichmannov pajdaš prijet

Na Dunaju je bil aretiran neki Franz Novak iz Wolfsberga na Koroškem. Bil je star nacist ter je med minulo vojno kot višji ss-ovski oficir bil eden izmed glavnih pomočnikov zloglasnega množičnega morilca Judov Eichmanna. Oba imata, skupno z njunimi pomagači, na vesti okrog 6 milijonov življenj. Novak, ki je po poklicu črkostavec, je imel čez organizacijo transportov v taborišča smrti, kjer so Jude sežigali v plinskih pečeh, potem, ko so jih prej oropali vsega, kar so imeli vrednega na sebi. Po vojni se je Novak nekaj časa skrival, potem pa je živel kar pod svojim pravim imenom na Dunaju ter delal v neki tiskarni. Ko so ga pred izhodom tiskarne prijeli policijski organi, se ni branil ampak samo rekel: »Že vem, za kaj gre.«

Katoliška prosveta

priredi v sredo, 1. februarja ob pol osmih zvečer
v Kolpingovi dvorani

Kulturni večer:

EGIPT

v barvnih slikah č. g. Vinka Zaletela.

Predavatelj nas bo popeljal v svetopisemsko deželo, kjer sta delovala egiptovski Jožef in Mozes, kjer je v begunstvu živel sveta Družina, v deželo faraonov in princes, v Memfis, prestolnico starega Egipta, h kraljevskim grobnicam-piramidam v Gazo in Sakaro, k sfingi, v Egiptovski muzej. Ob slikah bomo spoznavali vero in kulturo, delo in življenje starih Egipčanov. In še v Kairo, prestolnico modernega Egipta.

Vsi iz Celovca in okolice prisrčno vabljeni!

skega štaba za Evropo. To mesto pripada sedaj po naravnem poteku stvari nemškemu generalu, kajti še v tem letu bo Zapadna Nemčija najmočnejša vojaška sila v svobodni Evropi. To se pravi, orožje bo imela v rokah nemška mladina, ki nič ne ve o nacizmu, o Hitlerju pa v glavnem le to, da je zgradil Autobahnen.

Bilo bi pretirano, če bi začeli vpiti o neposredni novi nemški nevarnosti, vendar novo stanje ne vznemirja samo sovražnikov Nemcev, ampak tudi njih prijatelje in celo pametne ljudi med Nemci samimi.

Iz gospodarskih razlogov, pa tudi zaradi razvoja moderne vojne tehnike, ki se vedno bolj usmerja k še učinkovitejšim atomskim orožjem ter je zaradi tega potrebnih manj vojakov, bodo zapadne sile, predvsem Združene države in Velika Britanija, postopoma zmanjševale število svojih čet v Nemčiji in odgovornost za obrambo Nemčije bo večji, čeprav ne v celotni meri — kajti tako daleč tudi atlantski zavezniki ne zaupajo Nemcem — prešla v nemške roke. S tem pa tudi odgovornost za

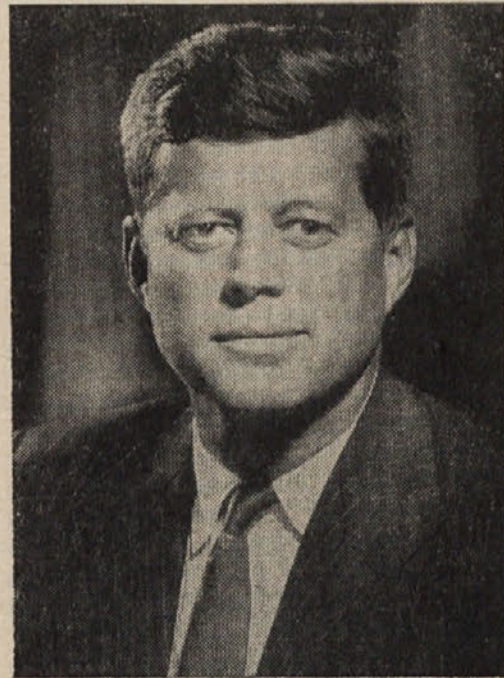
varnost Evrope, ali kot nekateri pravijo, se bo povečala nevarnost za Evropo, posebno, ko bo odšla sedanja nemška vodstvena generacija, ki ji ni moč odrekati iskrene demokratičnosti.

Eden izmed vodilnih sodobnih nemških publicistov, Hermann Probst, je v „Süddeutsche Zeitung“ ugotovil, da je demokracija v Nemčiji še slabotna, nesposobna, po drugi strani pa od svojih nedozorelih državljanov preveč zahteva. „Pravzaprav je bistvo nemškega problema v sodobnosti, ali naj mi, ki nam je naložena naloga, da v nemškem človeku šele porajajočo se politično odgovornost gojimo, sedaj kot srednjevelika skupnost naš cilj zgrešimo, potem ko smo kot „velesila do preklica“ že itak popolnoma odpovedali. Starega „nemškega vprašanja“, ki je bilo poleg orientalnega eno izmed glavnih bremen 19. stoletja, ni bilo moč nikdar rešiti. Novo nemško vprašanje pa je v tem, da smo mi, ki dajemo širokogrudna posojila gospodarsko zaostalim deželam, sami še zaostala dežela demokracije, ki jo je treba šele vzgojiti k zrelosti.“

Sedaj cenejše kdor želi naročiti pravočasno apno. Dostavlja ga Vaš zastopnik za celo Koroško na dom

Blažej Dolfej

Libuče - Pošta Pliberk



Predsednik USA John F. Kennedy

URADNE URE

Pisarna Narodnega sveta koroških Slovencev, Krščanske kulturne zveze ter Kmečke gospodarske zveze je odprta vsak dan razen sobote od osmih do pol ene. Uradne ure predsednika Narodnega sveta so vsak četrtek od 10. do 12. ure.

- K R A T K E V E S T I -

Pri pogajanjih o južnotirolskem vprašanju, ki se bodo v kratkem začela v Milanu, bo avstrijsko delegacijo vodil zunanji minister dr. Kreisky, kateremu bo stal ob strani državni tajnik v zunanjem ministertvu dr. Gschnitzer obenem z večjim številom strokovnjakov iz dunajskega ministertva in tirolske deželne vlade. Južnotirolska ljudska stranka je že objavila načelno izjavo, v kateri zahteva podelitev popolne avtonomije bocenski provinci, kjer v glavnem žive Južni Tirolci. Rimska vlada je sicer pripravljena ustreči nekaterim željam Južnih Tirolcev, vendar ne v obsegu, kot ga leti zahtevajo. Avstrijski listi poročajo, da bo ob priliki milanskih razgovorov znova načeto tudi vprašanje avstrijskih pašnih pravic ziljskih kmetov in zemljišč avstrijskih lastnikov, ki so leta 1918 prišla pod Italijo in so bila zasežena brez odškodnine. Podobno vprašanje glede zemljišč, ki so prišla pod Jugoslavijo, je bilo pred leti urejeno v polno zadovoljstvo avstrijskih interesentov.

V Moskvi je bila aretirana Olga Ivickaja, najboljša prijateljica pokojnega pisatelja Pasternaka, ki je za svoj roman dr. Živago, dobil Nobelovo nagrado, najvišje mednarodno literarno priznanje. Na zapoved sovjetskih oblasti pa ga je moral odkloniti. Ivickaja je služila pisatelju za lik Lare, glavne junakinje tega romana, ki razgalja temne strani življenja v Sovjetski zvezi. Po svoji smrti je Pasternak zapustil svoje rokopise Ivicki, le-ta pa se je uprla zahtevi sovjetskih oblasti, da jih izroči. Nato je prišla policija in Ivicko s hčerjo vred odpeljala. Kot poročajo uradno iz Moskve, je Ivickaja svojo »krivdo priznala«. Na Zapadu je ta nasilni in maščevalni ukrep zbudil mnogo zgražanja med pisatelji in skupina francoskih kljiževnikov je naslovila na sovjetsko vlado peticijo, da Ivicko spuste. Odgovora ni dobila.

Koroški mladinski prvak je postal Janko Zwitter, 15-letni mladenič iz Zahomca, ki si je minulo nedeljo na tekmah v Pliberku priboril prvenstvo v smučskih skokih. Mlademu športniku, ki je iznenadil vse s sigurnim in lepim stilom, prerokujejo še mnoge športne uspehe. Tudi naše čestitke!

Politični teden

Nov, mlad mož v Washingtonu

Oči vsega sveta so bile minuli teden uprte v Washington, kjer je novozvoljeni ameriški državni predsednik John F. Kennedy prevzel svojo dolžnost. S tem je postal ne le krmar usode Združenih držav, ampak tudi voditelj zapadnega bloka, demokratične svobode, ki že vsa poveljna leta bojuje »hladno vojno« s komunističnim blokom na vzhodu. V zadnjih dveh letih je v mednarodni politiki bila iniciativa v rokah Vzhoda, kajti predsedniku Eisenhowerju je čas potekal in njegova vlada nikakor ni mogla delati dolgoročnih političnih načrtov ter prevzemati obveznosti preko svoje poslovne dobe. Vendar pa je treba predsedniku Eisenhowerju in njegovim sodelavcem, posebno prerano umrlemu zunanjemu ministru Dullesu priznati, da so v odločilnih trenutkih, kadar je komunistični Vzhod postal preveč predrzen, znali biti do skrajnosti odločni. To velja tako za berlinsko krizo, kot za korejsko vojno, za svesko afero in sovjetske poskuse usidrti se na Bližnjem vzhodu. Ameriška vlada si ni pustila trgati iz rok velikih kosov svobodnega sveta. Sovjetska zveza je brezobzirno razbila lansko »vrhunsko konferenco« v Parizu, potem ko je videla, da ne bo mogla od zapada izstisiti nobenih pomembnih koncesij. Kljub temu pa je sovjetska politika žela znatne uspehe, posebno pri mladih afriških in azijskih narodih, predvsem, ker je znala izkoristiti sleherni notranjo težavo v zapadnem taboru, pa tudi nerodnosti zapadnih politikov. In obojih ni bilo malo. S prevzemom oblasti po novem, mlademu predsedniku v Združenih državah bo za Sovjete postalo marsikaj mnogo težje, kajti vse kaže, da je doba ameriškega omahovanja v zunanji politiki mimo. Zato poskuša sovjetska politika izkoristiti še zadnje dni »medvladja«, da si pridobi kak pečenj tal več.

Kaos v Laosu

Glavno bojišče hladne vojne je bilo minuli teden v Laosu, kjer se bore vladne čete s komunističnimi partizani, ki jih podpirajo sovjetska letala. Komunistične čete so pridrle iz provinc, ki meje na Kitajsko, na osrednjo planjavo Laosa ter ogrožajo tako kraljevsko prestolnico Luang Prabang kot tudi upravno glavno mesto Vientiane. Po nujnih nasvetih Velike Britanije in Francije doslej Združene države še niso poslele direktno v boje v Laosu, ker obe evropski zaveznici Združenih držav ne želita kake nove džungelske vojne v jugovzhodni Aziji. Menita, da je treba najprej poskusiti s pogajanjem doseči ustavitev sovražnosti, potem pa kako diplomatsko rešitev, ki bi bila kolikor toliko sprejemljiva za obe strani. Očividno je, da bi sovjetska vlada rada pobasala Laos in tako odstranila to »neutrarno blazino«, ki jo loči od povsem zapadno usmerjenega Sijama. Se razume, da bi — spricho neposredne meje s komunističnim taborom — prozapadna odločnost Sijama kaj kmalu splahnila, kar bi pa zopet imelo težke posledice za celotni vojaški politični obrambni sistem na Daljnem vzhodu. Obe strani v tem konfliktu upata, da je »General Čas« njun zaveznik, toda za koga v resnici dela čas pa je danes težko reči. Vsekakor bo Laos izmed prvih vprašanih mednarodne politike, kjer bo moral novi ameriški predsednik nekaj ukreniti. Čeprav so težave, ki ga čakajo, velike, je treba na drugi strani upoštevati položaj v vzhodnem bloku samem, ki kljub zunanji enotnosti kaže precejšnje, le slabo prikrite razpoke.

»Generalna spoved« v Moskvi

Skoro ob istem času, ko so v Washingtonu »upeljevali« novega predsednika v »Belo hišo«, so v Moskvi končali zasedanje Vrhovnega sovjeta. Ta veliki zbor komunističnih odličnikov se le redko sestaja, kajti vse tekoče posle vodi predsedstvo, ki ga sestavlja manjše število še mogočnejših osebnosti. Moskovski zbor se je moral baviti s kmetijstvom, kot smo že poročali v prejšnji številki. Pa ostri kritiki, nekaki generalni spovedi komunističnega vzorca, v kateri so prišli na dan vsi veliki in mali grehi komunističnega kmetijstva, je bil v zaključnem poročilu potegnjena ugotovila, ki je pravicata bilanca polomije. Ugotovili so, da kmetijstvo ni izpolnilo predpisanih proizvodnih načrtov in da so pridelki žitanih ostali daleč za pričakovanjem. Število živine se od leta do leta zmanjšuje, namesto da bi se povečevalo. Prav poseb-

no pičla pa je bila žetev v »deviških pokrajinah« srednje Sibirije, kjer so preorali stepe in jih posejali s pšenico. Toda zaradi suše in vetra se je polegla in sploh ni pognala klasja. Če bo šlo tako naprej, se bo sovjetski sedemletni gospodarski plan, po katerem bi naj Sovjetska zveza v tem času gospodarsko prekosila Združene države, spremenil v 70-letni plan? Moskovsko uradno poročilo pravi, da bo treba kmetstvo proizvodnjo pospešiti. Vendar to »pospešujejo« že nad štirideset let, odkar je krvava revolucija prinesla v Rusiji na oblast boljševike.

Lakota na Kitajskem

Skoro istočasno so se pa posvetovali v Pekingu tudi kitajski oblastniki. Tam pa je položaj še slabši, kajti kmetijski proizvodni načrt je bil izpolnjen samo do 70 odstotkov ter bo v letu 1961 primanjkovalo 90 milijonov ton pšenice. Zato grozi Kitajski zopet lakota, kot že večkrat v tej ogromni preobitjudeni deželi, kjer štejejo priprosti ljudje razdobja po letih »velike lakote«. Tudi komunistem tega najtežjega vprašanja Kitajske ni mogel rešiti, prav nasprotno, položaj se je še poslabšal. Komunistični oblastniki krivijo »naravne katastrofe« za nastalo pomanjkanje, toda v isti sapi govore tudi o »nepravilnostih« pri organizaciji poljedelske proizvodnje. Zato so sklenili »preurediti« komune, to je kasarniške skupnosti, v katerih pripada vsa zemlja skupnosti, kmetje pa jo morajo obdelovati pod nadzorstvom komunističnih paznikov. Organizacija komun je šla tako daleč, da so raztrgali družine, najjačjo celico tradicionalne kitajske družbene ureditve.

Kitajsko kmečko prebivalstvo je odgovorilo tako, da je delalo le takrat, kadar je komunistični valpt vihtel nad njim bič.

... in pri nas v Avstriji

Raab hoče zares štediti, toda...

Izgleda, da hoče zvezni kancler ing. Raab še pred svojim za pomlad iz starostnih in zdravstvenih razlogov napovedanim odstopom zares izvesti svoje namene o štednji v državnem gospodarstvu. Kot prvi ukrep v tem smislu je bila napovedana zapora novih namestitev v državnem upravnem aparatu, sledile bi pa naj še druge. Kanclerjev urad že pripravlja navodila za štednjo v posameznih ministrstvih. Ako bodo napovedani ukrepi res izvedeni, bi to bila prva temeljitejša reforma našega zastarelega državnega upravnega aparata. Že vseh petnajst let po koncu vojne je bilo mnogo govora o tej reformi, katere jedro bi naj bila poenostavitev in modernizacija upravnega postopka ter zmanjšanje števila uradnikov. Toda med tem ko se je govorilo o prevelikem številu zastarelih predpisov, nekateri izmed njih so ob času, ko so bili izdani, namreč za vladanja blage cesarice Marije Terezije, brez dvoma dobri, a so za današnji čas brez dvoma zastareli, so se stari predpisi pridruževali vedno novi. In v javni upravi je vsako leto bilo nastavljenih več novih uradnikov, kot je starih šlo v pokoj. Poleg poenostavitve upravnega postopka bi se pa naj ministrstva še odpovedala gotovim nalogam in poslom, ki pravzaprav ne spadajo v njihovo pristojnost, posebno v gospodarskih zadevah. Prav to je ranljiva točka vsega načrta, kajti po socialistih upravljano ministrstvo za poddržavljen podjetja, ki je v praksi postalo gospodarski velepodjetnik, se svojim poslom ne bo hotelo zlahka odpovedati.

Po drugi strani pa zadeva o preobilici uradnikov ne drži povsem. Tako na primer

Lakota sicer najbolj prizadeva baš široke plasti prebivalstva, ki že itak največ trpi pod komunistično knuto, vendar je obenem prisilila tudi oblastnike, da popustijo. Kajti če nihče ne dela, in se nič ne pridelja, tudi oni morejo dobro živeti.

Spricho teh notranjih slabosti v komunističnem taboru je dovoljen sklep, da si le-ta kljub zunanji samozavesti in napadalnosti ne bo upal prenapenjati loka, kajti s tem bi utegnil najbolj škodovati samemu sebi. Komunistična politika sicer uporablja zunanjepolitične podvige, posebno pa gonjo proti »zapadnim imperialistom in kolonialcem« za to, da nasiplje peska v oči lastnemu prebivalstvu ter odvrne njegovo pozornost od notranjih težav v zunanjo politiko, toda zelo dvomljivo je, da bi si upala podvzeti usodno avanturo nove svetovne vojne.

Vendar oborožene moči komunističnega bloka ne gre podcenjevati in zato bo previdnost in odločnost vsekakor zelo potrebna. Po najnovejših podatkih (stanje 1. dec. 1960) ima sovjetski blok samo v Vzhodni Evropi (v sklopu varšavskega pakta) 156 do zob oboroženih divizij (med temi 100 sovjetskih), katerim nasproti stoji na zapadu samo 49 divizij Atlantskega pakta. Povrh tega so komunistične divizije po številu močnejše od zapadnih. Upoštevati pa je treba, da je udarna moč ameriških in britanskih divizij v Evropi, ki so opremljene z najmodernejšimi orožji, med njimi tudi taktičnimi (»malimi«) atomskimi bombami, sicer večja od sovjetskih, vendar to očividno številčno nesorazmerje upravičeno vznemirja zapadnoevropske države. Res je, da obstaja v celoti med Zapadom in Vzhodom praktično ravnotežje glede vojaške moči, zaradi katerega ne eden in ne drugi ne moreta tvegati vojne — vsaj dokler vodi politiko pamet — toda v tem razburljivem vzdušju hladne vojne se lahko zgodi, da morda kdaj kdo v nervoznosti ali ošabnosti pritiska na tisti usodni gumb... kar nas pa Bog varuj.

vlada hudo pomanjkanje učiteljev ne le na Koroškem, ampak po vsej Avstriji, kljub temu pa so mesta gojencev na učiteljskih povsod polno zasedena. Znamenje, da si absolventi poiščejo raje druge, bolj plačane službe. Vzrok za slabo poslovanje uprave je tudi v tem, da je uprava postala »pribežališče grešnikov«, to je takih, ki drugje niso mogli priti pod streho zaradi pomanjkanja strokovnih sposobnosti, dočim je za sprejem v upravo najvažnejša strankarska članska knjižica in potem gre ne le po znanju, ampak tudi po proporciju.

Manj »črnih Mercedesov«

Tudi število uradnih voženj in uradnih avtomobilov bi naj bilo znižano in za uradne avtomobile nameravajo uvesti posebne spoznavne tablice, da bi tako preprečili zlorabo za zasebne vožnje. Toda znani »črni Mercedesi«, v katerih se vozijo — brez razlike — »črni« in »rdeči« strankarski funkcionarji, so po svoji znamki in barvi itak že sedaj zadosti dobro spoznavni. Zato je zelo dvomljivo, da bi novi ukrep na sedanjem stanju kaj prida spremenil.

Vsekakor pa izgleda, da ima sedaj 69-letni kancler resne namene, pred svojim odstopom izvesti vsaj nekaj varčevalnih ukrepov. Doslej jih ni; ker se je zavedal, da bi si s tem nakopal jezo vesoljne in praktično vsemogočne birokracije, na katero je pri svojem delu končno bil navezan, zato je to grenko pilulo prihranil za konec. Brez dvoma bi mu pa vsak vidnejši varčevalni ukrep prinesel simpatije najširših plasti. To bi pa bilo zanj, tudi po opustitvi vladnih poslov, najboljše priporočilo pri ljudstvu za — prihodnje volitve državnega predsednika.

Občni zbor Kmetijske zbornice

Pri nas na Koroškem pa je bila minuli teden

letna skupščina kmetijske zbornice, na kateri je bil sprejet proračun za leto 1961. Le-ta predvideva redne izdatke v višini 5,2 milijona šil., izredne pa v znesku 1,2 milijona šil. Vse kaže, da namerava Kmetijska zbornica nadaljevati svojo politiko favoriziranja severnega dela dežele, glede južnega pa ima razumevanje kvečjemu za okraj Wolfsberg. Da takozvano dvojezično ozemlje ne bo pozabljeno, pa namerava v Dobrli vasi graditi nemško gošpodinjsko šolo, potem ko za obe slovenski gošpodinjski šoli ni prispevala niti gro-

SLOVENC

doma in po svetu

„Soča“ je prenehala izhajati

V Gorici je prenehal izhajati tednik „Soča“, ki se je v povojni dobi vneto zavzemal za „napredne“ ideje med goriškimi Slovenci in je, podobno kot drugi listi te smeri med slovenskimi manjšinami zagovarjal „vključitev“ v „napredne stranke“ večinskega naroda, in sicer v Italijansko socialistično stranko pod vodstvom Pietra Nennija, ki je ozko povezana s komunisti.

V svojem poslovnem uvodniku pravi „Soča“ sama, da so ustavitve izhajanja narekovala „potrebe in razni drugi razlogi“. Ob stalnem izboljšavanju političnih in gospodarskih stikov med Italijo in Jugoslavijo gre vzporedno hiranje levičarskih političnih organizacij in javnih glasil pri slovenski manjšini v Italiji. Tako je bila razpuščena samostojna levičarska politična organizacija v Gorici, ukinjena je bila goriška izdaja „Primorskega dnevnika“, v Trstu pa je lani nekega večera bil na vsem lepem ustavljen istosmerni dnevnik v italijanski „Corriere di Trieste“. „Katoliški glas“ meni: „Ukinitev „Soče“ je nov člen v tej verigi. Prav gotovo tudi ne zadnji, kar nam bo brez dvoma pokazala bodočnost!“

Temeljni kamen za Katoliški dom v Gorici

V nedeljo, dne 8. januarja, na praznik sv. Družine je ob navzočnosti številnih slovenskih rojakov iz mesta in okolice bil položen temeljni kamen za novi slovenski katoliški dom z veliko moderno dvorano v Gorici. O pripravi smo že poročali v našem listu. V začetku je spregovoril predsednik pripravljalnega odbora prof. dr. Anton Kacin, ki je ugotovil, da je novi dom rodila žgoča potreba po ognjišču v Gorici, omogočili so ga pa velikodušni darovi zavednih goriških rojakov. Dejal je: „Pred 30 leti je na Primorskem cvetelo kulturno življenje, imeli smo lastne domove ne samo v Gorici, temveč tudi po vseh, a nasprotniki so nam vse uničili. Sedaj pa spet vstajajo novi domovi, ki pričajo o življenjski sili in moči Slovencev. Tako vstaja tudi naša dvorana, ki bo še poznim rodovom pričala, da so tu živeli zavedni ljudje, ki so z velikimi žrtvami in odpovedmi postavili ta dom“. Blagoslovitvene obrede je opravil starosta slovenskih duhovnikov na Goriškem častni kanonik msgr. Alojzij Novak. Ustanovna listina na pergamentu, ki je vzidana v temeljni kamen pravi, da naj nova stavba „služi v čast božjo in korist slovenskega naroda.“

Lepo uspel „Slovenski dan“ v Chicagu

Nad 1000 slovenskih rojakov se je zbralo v Wozniakov dvorani v Chicagu (USA), da proslavi 10-letnico odnositnih slovenskih oddaj po radiu, ki jih je bil začel dr. Lujo Leskover. V 10. letih se je „Slovenski radijski klub“ uveljavil kot zbirališče slovenskih tradicij, ki družijo naše rojake v tem ameriškem velenem mestu. Kot smo že poročali, je mesto Chicaga te lep kulturni iniciativi dalo svoje priznanje s tem, da je proglasilo 6. november za vsakoletni „Slovenski dan“.

Pestri program proslave je obsegal pevske in godbene točke, deklamacije in ljudske pise v narodnih nošah. Vmes pa je spregovoril profesor ugledne univerze Loyola dr. Zvetina, ki je dejal, da se je s prav posebnim veseljem odzval vabilu na proslavo. Ko je namreč pred 22 leti obiskal Ljubljano, ga je ondi kot predstavnik slovenskih visokošolcev sprejel tedaj mladi jurist Lujo Leskover. Po vojni pa je prišel v Chicago, se ondi naselil in začel slovenske oddaje. In za otvoritveni govor je pred 10 leti naprosil prav prof. Zvetina. Profesor na univerzi Indiana, Bogdan Novak, pa je čestital Radijskemu klubu za njegovo vztrajno narodno delo. K besedi se je oglasil tudi državni pravdnik Fran Ferlic, ki je tudi slovenskega pokolenja in poudaril pomen narodnega dela. Pismene čestitke so pa poslali državni guverner Kerner, senator Douglas, predsednik Banke St. Paul Frank Jankovic in mnogi drugi. O lepo uspeli proslavi so poročali tudi vsi veliki čikaški listi.

Profesor V. Korošec na kongresu v Moskvi

Dr. Viktor Korošec, profesor za rimsko pravo na univerzi v Ljubljani se je udeležil 25. mednarodnega kongresa učenjakov za raziskovanje vzhoda (orientalistov), ki je bil letos v Moskvi, dočim je lani bil v Monakovem. Ti kongresi združujejo učenjake vsega sveta, ki se bavijo s starodavnimi kulturami na Vzhodu. Tako obravnavajo poleg rimske in grške zgodovine še preteklost starejših narodov in držav, kot Asircev, Babiloncev, Egipčanov, Sumercev, Hetitov, na področju srednje Azije, ki velja za zibelko človeštva. Moskovskega kongresa se je udeležilo 1447 učenjakov iz 58 držav, med katerimi je bilo tudi 7 Avstrijcev in štirje univerzitetni profesorji iz Jugoslavije. Delo kongresa je bilo razdeljeno na več strokovnih komisij, na katerih je bilo obravnavanih 650 referatov. Prof. Korošec je v svojem referatu obravnaval pravno ureditev pri Sumerjih.

Franc S. Finžgar — devetdesetletnik

V tišini svojega doma v Ljubljani obhaja te dni 90-letnico rojstva pisatelj Fr. S. Finžgar, starosta slovenskih ustvarjajočih umetnikov, član Slovenske akademije znanosti in umetnosti, predvsem pa ljubljene svojega ljudstva. Velik umetnik, ki pa je ostal vselej skromen in preprost človek iz našega ljudstva, kateremu je posvetil vse svoje življenje.

Pred 90. leti mu je stekla zibelka v Dolskih v Zirovnici, v rodovini, ki je slovenskemu narodu že podarila Prešerna. Po končani srednji šoli se je odločil za duhovski stan. Vstopil je v ljubljansko bogoslovje. Po posvetitvi za duhovnika je šel v dušnopastirsko službo. Ta ga je zanesla v razne kraje na podeželju. Več let je bil kurat v ljubljanski prisilni delavnici, nato pa je župnikoval v Želimljah in Sori. Leta 1918 je postal župnik mestne fare Trnovo v Ljubljani.

Finžgar je začel pisateljati že kot študent. Sodeloval je pri dijaškem listu »Domače vaje«, ki zavzema pomembno mesto v zgodovini slovenske književnosti. Preko mladinskega lista »Vrtece« je potem prešel k reviji »Dom in svet«. Dušnopastirsko delo mu je pa dalo globlji vpogled v življenje in trpljenje našega ljudstva in iz bogate zakladnice je zajemal Finžgar te bogate realistične povesti, črtice in drame. Zgodbe kot »Na petelina«, »Strici«, »Dekla Ančka« sodijo med najpriljubljenejše ljudske povesti v slovenski književnosti, so pa tudi najplemenitejši sadovi literarnega realizma na Slovenskem. Finžgar je mojster klenega, pristnega in slikovitega jezika. Tako je slovenski knjižni jezik obogatil z najboljšim, kar je moglo nuditi njegovo domače gorenjsko narečje.

Finžgar pa je tudi ustvaritelj največjega epskega pripovednega dela, ki ga imamo Slovenci, namreč romana »Pod svo-



bodnim soncem«, ki je — kot kažejo statistike — najbolj brana slovenska knjiga.

Podaril pa je slovenskemu ljudstvu tudi vrsto iger: »Veriga«, »Divji lovec«, »Naša kri«, »Razvalina življenja«. Kaj bi bila tudi naša koroška prosvetna društva brez tega Finžgarjevega »železnega repertoarja«? Kot v svojih pripovednih delih drži tudi v igrah Finžgar verno ogledalo neolepšanemu življenju in vodi ljudstvo kot duhovnik in umetnik navzgor, k pravičnosti, lepoti, dobroti in ljubezni. Zelo zaslužno delo je Finžgar opravil kot urednik Mohorjevihih knjig in družinske revije »Mladika«. Desetletja je nudil slovenskemu ljudstvu najprimernejšo duševno hrano. Obenem pa je z izkušenimi nasveti in modro, pogosto očetovsko prizanesljivo roko vzgajal mlade literarne talente.

Velikemu umetniku, vzornemu duhovniku in srčno dobremu človeku kličemo tudi hvalni koroški Slovenci: Še na mnoga leta!

Današnja mladina in šport

Mnogo pritožb slišimo dandanes na račun mladine: starši se sprašujejo kaj bo z njihovimi otroki, vzgojitelji s skrbjo gledajo v bodočnost, učiteljstvo v šolah ima težave, ker učenci nimajo ne volje, ne smisla za učenje. Ne velja sicer to za vso mladino, ker gotov odstotek se vendarle zaveda svoje naloge in v polni meri vrši svoje dolžnosti, toda večina je zašla na stranpot, prevzel jo je materializem, ki je ena največjih rak-ran današnje dobe. Današnja mladina hoče živeti komodno, vsak napor ji je odvzel, da ne govorimo o tveganih podvigih. Hoče se le izživljati in uživati na račun drugih. Tako je na vseh področjih človeškega udejstvovanja in tako je tudi v športu.

Zmotno je mnenje onih, ki zatrjujejo, da je vsega tega kriv šport. Vse zablode sodobne mladine zvrčajo na šport, češ, saj se ne briga za drugega kakor za šport, govori vedno samo o športu, o rezultatih zadnjih tekem, skratka: smisel njihovega življenja naj bi bil samo šport. Toda, če pogledamo nekoliko za kulise teh mladih »športnikov«, se nam pa pokaže popolnoma drugačna slika. Ne smemo namreč misliti, da je vsak mlad fant, vsako mlado deklo že športnik, če se navdušuje za razne tekme (zlasti nogometne, hokej na ledu) ter se jih nedeljo za nedeljo udeležuje kot gledalec, zraven pa kriticizira posamezne igralce, sodnika in se celo poslužuje raznih psov in drugih sredstev, ki mlademu člo-

veku gotovo niso v čast. Takih »športnikov« imamo dandanes stoinstotisoče na svetu, kajti v mnogih pokrajinah in pri gotovih tekmah je do stotisoč gledalcev. Res je sicer, da potrebujejo športni klubi denar in tega jim prinesejo v glavnem gledalci z vstopnino, toda na drugi strani je tudi res, da ni namen športa polniti klub-ske blagajne, temveč pridobiti čimveč mladine, ter jo telesno vzgajati na športnih igriščih, skrbeti za njihovo zdravje, spret-nost in, potem najrazličnejših športov in telesnih vaj. Kaj nam pomagajo polni stadioni gledalcev, v areni pa se bori na primer samo 22 mladih fantov v nogometu.

V tem pogledu so bile razmere na telesnovzgojnem polju pred prvo svetovno vojno neprimerno boljše kakor so dandanes in celo v izrednem idealizmu tedanje mladine lahko govorimo. Šport sicer tedaj še ni bil toliko razširjen kakor dandanes, toda izredno močne so bile telovadne organizacije. Poleg vsake telovadbe so imela telovadna društva v svojem programu še redovne in proste vaje ter večji del lahko-atletskih disciplin in nekaj težke atletike. Program je bil torej zelo obširen pri teh društvih in izbira tolikšna, da se je vsak mlad fant telesno vsestransko in temeljito predelal. In še nekaj ne smemo prezreti pri tedanji mladini, ki se je bavila s telesnimi vajami: reda, discipline in idealizma. To so trije činitelji, ki so današnji mladini tuji in se jih otepa kjerkoli le more. Kjer ni reda, discipline, idealizma, tam ne smemo pričakovati uspehov, nasprotno: tam je vsako resno delo nemogoče. In ker je prišla današnja mladina z omenjenimi činitelji navzkriž, zato gre raje med gledalce na tribune, kjer debatira, kriticizira, kriči. To je na žalost »športna« udejstvovanje večina današnje mladine.

Pred nedavnim sem zasledil v švicarskem »Športu« članek o gorskih turah, kjer se pisec pritožuje čez tamkajšnjo mladino, da je postala mehkužna in da je ni dobiti za težje in tvegane športne podvige. Za gorske ture se ne briga, ker jo popelje žična vzpenjača na vrh in tudi smučarskih tur se izogiblje, ker se ji zde prenaporne, ampak se raje poslužuje žične vzpenjače, nazaj se pa lepo pelje v prijetnem smuku navzdol.

Tudi v ameriških listih smo pred leti čitali, podatke vojaških oblasti o mladini, češ, da je velik del za vojaško službo nesposoben, ker je telesno enostavno prešibek. Velja prav isto kakor drugod: polne tribune gledalcev, v areni pa le par športnikov. Jasno je, da si med gledalci na tribunah ne krepijo naše mišice, temveč se kvečjemu živci prekomerno napenjajo.

Pa kaj bi gledali drugod po svetu, ko imamo tu isti problem. Pri zadnjih hokej tekmah v Celovcu je bilo po 5000 gledalcev. Lepo število, kar je zlasti za prireditelja izredne važnosti, kajti vzdrževanje umetnega drsališča stane velike vsote. To-

da na drugi strani se vprašajmo: Koliko izmed teh gledalcev se drsa ali še bolje: Koliko izmed njih goji hokej-igro? Če bi napravili tozadevno statistiko, bi bila verjetno porazna. Tako je na žalost v športu, tako je s športom po vsem svetu. Marsikdo se trika na svoja prsa rekoč: jaz sem športnik. Toda vse njegovo udejstvovanje v športu obstoji v gledanju raznih športnih tekem, v navijanju za svoje moštvo, v debatiranju, kriticiziranju. In tako je tudi tu. Če bi se vsaj polovica gledalcev hokej-igre resno bavila z drsanjem in hokejem na ledu, potem bi imeli v Celovcu najmanj pet takih moštev kot je KAC in tudi ne bi potrebovali — Kanadčanov, proti katerim osebno nič nimamo, saj so simpatični fantje, pač pa bi si želeli več zdravega aktivnega športnega duha v širših plasteh naše mladine.

Ivo Kermavner

Življenje leta 2000

Opis življenja v letu 2000 po ugotovitvah odbora za zunanjo politiko v ameriškem senatu, je takole:

»Človek iz leta 2000 sedi v delovni sobi. Na mizi zraven naslanjača stoji plastična skodelica s kavo, ki je prav tako sintetična — nadomestek. Bere pismo, ki ga je prejel z raketno pošto. Oddano je bilo v tisoče kilometrov oddaljenem mestu komaj dve uri poprej.

Zunaj sijje sonce na sinjem nebu, ki je kljub pozni jeseni jasno že nekaj tednov, ker ljudje uravnavajo podnebje in vreme. Kdaj pa kdaj pogleda človek na televizor, ki mu posreduje oddaje z vseh koncev zemeljske oble. Oddaje omogočajo sateliti, ki krožijo okoli našega planeta.

Tega človeka ni vzgajal živi učitelj, temveč elektronski možgani, ki ne morejo dati napačnega odgovora.

Poleg sintetične kave bo človek leta 2000 užival tudi umetni čaj in kakao, umetni gumi bo z uspehom tekmoval z naravnim. Umetna vlakna bodo izpodrinila na svetovnem trgu volno in bombaž, še prej pa lan.

Leta 2000 bo na našem planetu 6 milijard 500 milijonov ljudi, če se bo človeštvo množilo v sedanjem zagonu.

Prva kolegialnost

Poslednji avstroogrski cesar Karel I. je rad hodil na lov. Ko je bil še nadvojvoda, se je nekoč oddaljil od spremstva in na slepo taval po gozdu.

Spremljevalci so ga takoj pričeli iskati in vprašali tudi nekega potepuha, če je videl takšnega in takšnega človeka v gozdu. Potepuh jih je napotil na desno, čeprav je videl, da je Karel odšel na levo, potem pa stekel za cesarjem, ga prijel za rokav in dejal: »Poslušaj, kolega, glej da izgineš — policija ti je že za petami!«

končno kapitulacijo. Ako bi mogel in hotel izvajati načelo res najstrožje doslednosti, bi bil pri tem morda tudi res uspel, toda tudi pri njem so igrali tedaj še vladajoči merkantilistični razlogi tako važno vlogo, da ni bil dosleden v nobenem pogledu, zaradi česar je potem tudi taka nepopolna blokada obema stranikama pač povzročala občutne gospodarske težkoče, ni pa mogla odločiti o usodi Evrope.

Spričo svojega obvladovanja morij je Anglija Franciji lahko ugrabila vse prekomorske trge, pri tem pa ji je celó sama rada še nadalje vse prodajala in od nje kupovala, a ko ji je skušal Napoleon popolnoma zapreti njena evropska tržišča, je uporabljala vsa sredstva, da svoje blago Evropi, vključno Franciji, naravnost vsili. V Evropi je zavisela učinkovitost blokade predvsem od trdnosti celinske zapore. Prve čase je bila ta še dokaj popolna, a kmalu so se ji začele bolj ali manj prikrito izmuzavati mnoge države druga za drugo, predvsem seveda tiste, katerih Francija ni držala zasedenih s svojimi armadami. Celó v sami Holandiji je Napoleonov brat Ludovik pač proglasil bratove ukaze, ni se pa hotel niti on ravnati po njih in so premnoge ladje za objestranskimi dovolili še nadalje prevažale tovore med obema državama (angleškimi dokomi na Malti je tedaj dobavljala les slovenska tvrdka Adamič z Reke). Kjer so pa hoteli vzdrževati vsaj na videz nekoliko strožje nadzorstvo, so pa blago pač tihotapili v prav ogromnih množinah in skoro po vsej Evropi so bila raztresena velika trgovska središča, ki so potem zalagala z tihotapljenim blagom (zlasti kolonialnim) cele dežele, tako da je dosegel angleški izvoz v Evropo in iz Evrope l. 1810 skoro enak obseg kot l. 1805. Velik padec je doživela ta trgovina l. 1808, ko je bila celinska zapore izredno stroga, kar nam pa tudi dokazuje, da bi bila lahko res učinkovita, če bi se izvajala strogo in dosledno. Na splošno je pa Anglija vsaj prva leta premagovala celinsko zaporo dokaj lahko, tako da so se angleški publicisti naravnost norčovali iz nje.

(Dalje prihodnjič)

FRAN ERJAVEC:

KOROŠKI SLOVENC

(III. del)

Mnogo težji pa je bil položaj v Španiji, kjer je vladala popolna notranja anarhija in kjer se niti slabotna in koruptna vlada niti gverilci niso hoteli podrežati angleškemu vodstvu, temveč je vsak ravnal po svoji glavi in na svojo pest, pri tem so pa vendarle vsi povzročali in francoskim okupatorjem hude preglavice in velike izgube. Ker so pa gverilci večkrat bolj sličili razbojniškim tolpom, ki so izsiljevale in napadale tudi bogatejše domačine, so Španci sami celó organizirali protigvernilo, ki je sodelovala s Francozi. Na ta način je postal tudi protifrancoski odpor nemogoč brez izdatne angleške pomoči. Nobenega dvoma pa ne more biti, da bi bil Napoleon sam hitro zlomil ves protifrancoski odpor, ako bi se bil po schönbrunnskem miru sam napotil v Španijo, dočim je bil njegov brat, novi španski kralj Jožef, za tak posel čisto nesposoben. Napoleon je sicer pošiljal svojim generalom v Španijo podrobna navodila za njih ravnanje, a ker je premalo poznal dejanske okoliščine, so bila ta pogosto sploh neizvedljiva in je potem to samo še povečevalo vseobčo anarhijo, kajti tudi častihlepni francoski generali, ljubosumni drug na drugega, so ravnali vsak na svojo pest, kakor jim je osebno pač najbolj prijalo.

Tako je mogel potem tudi Wellington večkrat posamič potolči razne francoske generale. In da bi bila zmehčniva še večja, so tudi številni dezertirji iz francoske in angleške redne armade tvorili neštete razbojniške tolpe, ki so na eni strani napadale vse vprek, na drugi strani pa demoralizirale skrajno slabo preskrbovano in po vsem polotoku raztreseno francosko armado.

Že itak dovolj šibek francoski položaj na Pirenejskem polotoku se je prav vidno poslabšal zlasti še l.

1811, ko je začel Napoleon pripravljati svoj pohod na Rusijo in je v ta namen odpočil iz Španije precejšnji del svojih najboljših čet. Tako je Wellington že poleti l. 1812 vsaj začasno zasedel celo Madrid. Res je, da so v tem prerivanju dosegli tudi razni francoski generali mnoge vidne uspehe, toda Wellingtonu je vendarle uspelo trdno se držati na Portugalskem in vezati s tem na vsem polotoku močne francoske sile. Seveda je pa predstavljal Pirenejski polotok ves ta čas le čisto postransko bojišče, ki je ostajalo skoro brez vpliva na razvoj odločilnih dogodkov v ostali Evropi in se je tudi končna usoda Španije ter Portugalske odločala šele pozimi l. 1812—13 v — Rusiji.

Se neprimerno bolj konfuzno se je pa razvijalo vprašanje celinske zapore. Na eni strani je bila Anglija navzlic svojemu obvladovanju morij in očrtanim prerivanjem na Pirenejskem polotoku čisto nesposobna ogroziti francosko armado na evropski celini, a na drugi strani tudi Napoleon navzlic gospodovanju večini Evrope ni bil zmožen svojega najbolj žilavega in najbolj nevarnega nasprotnika prijeti na njegovih lastnih tleh ter ga prisiliti na kolena. Ravno zato je igrala v vseh teh letih zlasti tudi gospodarska vojna vprav vodilno vlogo. Toda najzanimivejša značilnost te čudne blokade je bila ta, da je nobena stran ni vodila z vojaških vidikov, temveč s čisto merkantilističnih, kajti Napoleon ni niti mislil na to, da bi Anglijo izstradal in zažulil njeno proizvodnjo, a tudi Anglija je napenjala vse svoje sile, da bi preko nevtralcev ali s pomočjo tihotapstva prodajala Franciji čim največ svojega blaga, ki bi ga mogla ona rabiti. Vsed tega pomorska blokada ni služila Angliji za to, da bi strla ali vsaj oslabilo francosko vojaško silo, temveč zgolj za to, da bi čim najbolj obogatela.

Napoleon pa si je delal iste utvare kakor že pred njim revolucionarji, namreč, da bo z neprodušno zaporo evropskih trgov zrušil angleško gospodarstvo, temelječe na kreditni organizaciji in na izvozu, ter izzval bankrot angleškega gospodarstva, brezposelnost, revolucijo in

DOBRLA VES (Pregled farnega življenja)

Marsikdo si je že mislil, da smo zaspali v Dobri vesi, ko se že tako dolgo nismo oglašili. Zato imamo danes cel koš novic. Že aprila lanskega leta so poslali prevz. g. škof še enega kaplana, g. Mirka Brumnika, mil. g. proštu v pomoč, nam pa v veselje. Novi g. kaplan se je kaj hitro vživel pri nas. Radi ga imamo, saj je prinesel mnogo vesele razgibanosti v našo farno življenje. Sedaj imamo v Sinči vesi vsako nedeljo redno bogoslužje in tudi večkrat med tednom sv. mašo.

Za materinski dan so mladina in otroci presenetili naše matere z dvema igrama.

17. julija so obhajali v naši farni cerkvi preč. g. Martin Hotimic svojo prvo sv. mašo. Ob tej priliki so prvič naši zvonovi zapeli na električni pogon. Mil. g. proštu se lepo zahvaljujemo za to napravo, ker tako bolje slišimo zvonjenje.

Večja mladina je napravila krasen izlet na Peco, kjer so preč. g. kaplan Skuk darovali sv. mašo.

Ministranti so šli s kaplanom Brumnikom za en teden na planino, kjer so doživeli mnogo veselja.

Žegnanja po podružnicah in pri fari smo brez večjega napora preživeli.

S prvim septembrom so nas zapustili g. kaplan Skuk in se podali za prefekta k našim dijakom v Celovcu, kamor so jih klicali prevz. g. škof. G. kaplanu Skuku še sedaj iskren Bog plačaja za milosti, ki so nam jih delili, za vse veselje, ki smo ga uživali ob njih, za vso skrb, ki smo jo tako lepo čutili. — In pripeljali so se novi g. kaplan, preč. g. Jože Adamič iz bližnjega Smihela. Smihelčani so se dolgo jokali, mi pa smo se veselili. Smihelčani, četudi ste zelo modri, pa najmodrejši niste! Novega kaplana smo vžubili bolj kot to sam čuti. Posebno pa nas razveseljuje njegov krasen glas, kadar odmeva po naši prostorni cerkvi. Zelo smo mu hvaležni, da tako rad prepeva z mladino in otroki.

V začetku novembra smo pokopali Pintarjevega očeta, Rudolfa Rutarja, ki ga je Bog poklical po dolgi in težki bolezni k sebi. Rajni je bil dolga leta cerkveni ključar in je vedno nesebično skrbel za cerkev. Bog naj mu povrne!

Za Miklavžovo so nam g. kaplan Ada-



Pri nas na Koroškem

mič pripravili lepo uro v farni dvorani z igrice »Miklavž prihaja«.

Božične praznike smo družinsko lepo praznovali v naši prekrasni prostorni prestolici. Še mraza ni bilo hudega.

Na praznik sv. Treh kraljev pa nas je mladina zelo prijetno presenetila z lepo božično igrice »Lija«, ki jo je z velikim trudom in veseljem našel g. kaplan Adamič. Farna dvorana je bila polna. Dekleta so res prikazala, kaj vse znajo. — Ta dan smo praznovali tudi sedemdesetletni rojstni dan in god. mil. g. prošta. Še enkrat jim kličemo: »Na mnoga leta!«

V nedeljo, 15. januarja, so igrali fantje in dekleta še božično igrice »Vrnitev«, ki je zelo dobro uspela. Našo mladina moramo res pohvaliti. Res izbornost ste igrali, stari in novinci! Naučil je igrice g. kaplan Brumnik, ki pa je moral v posteljo, ker se je tako zelo prehladil na motorju, ko mora skoro vsak dan v Sinčo ves in se tudi zelo trudi za naše bolnike. Želimo mu skorajšnje okrevanje! G. kaplan, v vaših letih motor ni več za zdravje!

Še nekaj bi skoro pozabil. Mežnarja nimamo in ne mežnarice. Mil. g. prošt so zato sklicali cel zbor sodelavcev. Za okras oltarjev skrbijo pridna Rozka iz Kokij, cerkev pa zelo lepo snaži neumorna Mici, uro navija in oferi pobira naš točni Peter, zvonove nam poganja električni tok, ki mu daje povelja električna ura; kar je pri oltarju in v zakristiji opravka, pa naredita oba gg. kaplana.

Na pust vas že sedaj vse vabimo. Menda pripravljata farna mladina dve igri, ki sta baje tako luštni, da se boste morali prav premagati, da se ne boste smejali ves post. Le pridite, boste pa videli!

Samo 12. novic sem pograbil iz koša. Pa drugič še. Na svindenje!

Malo naokoli pod Peco

Zdaj pa pojdem malo naokoli, k prijateljem in znancem pogledat. Imam jih dovolj od Čedrovcev do Podpece. Radoveden sem, kako se imajo, kako se glihajo. Ne čujem nič novic in ne berem jih iz »Tednika« — ne iz Spodnjega kraja, ne s Pliberka, ne izpod Pece do Libuče. Kakor, da bi tam ne bilo rojstev, ne smrti ne ohceti — nič. Včasih še v našem listu kdo malo začinka, pa to mi ne pove veliko. Če »rogači« malo roge stegujejo, kakor polž svoje, ali če »pivka« pivka, da je potem »slabo vreme« — da, to so že posebne novice, toda zame je to premalo. Hočem zvedeti kaj več.

Rekel sem sam pri sebi: »Pa pojdem, da vidim, ali dremljejo, ali spijo. Pa to delajo zajci...« Zato pa, hej, klobuk na glavo, palico v roke pa hajd po svetul!

Od Drave do Pliberka je menda strašno slaba pot; pa jo nekako popravljajo, sem čul praviti. No, od veselja, da bo nekoč cesta boljša, bom že kar danes laže hodil. Saj smo hodili tod že davno, ko se nam še sanjalo ni, da bi kdo v Podjuni ceste popravljali.

Ko pridem v Pliberk, se začudim kar na glas, ko je trg in so ceste vse tako lepo asfaltirane. Že v prvi trgovini sem zvedel, da se je to zgodilo od veselja, da je minulo že 40 let po plebiscitu. Še bolj se čudim, da že za 10-letnico niso naredili kaj tako lepega.

V mestu »Pliberk«, ki so ga prej kdaj Nemci imenovali »das windische Bauernest« — še kar dobro po naše »marnvajo« — le kdor hoče — pa saj jaz znam tri »šprache« slovensko, nemško, pa pismeno. Pismeni šprahi pravijo nekateri, ki so seveda malo »začukani«, da je komunistična: Moj Bog, so ljudje trapasti!

Razveselilo me je, da v trgovinah govorijo prodajalke in prodajalci tudi slovensko. So pač vsi slovenskih staršev, drugače bi gotovo ne znali. Je pa tudi par takih, Slovencev seveda, ki ti na domače naročilo le nemško postrežejo. Sam pri sebi pa sem rekel: »Tebi pa že ne bom nosil svojega trdo prisluženega denarja!«

Proti Libučam je pa res lepa cesta. Pred

leti je bila luknja pri luknji, posebno, kar je je bilo v pliberški občini. Zdaj pa hodiš kot po podu — kar zarajal bi grede. Zato sem prvega, ki me je srečal, vprašal, kako se je to moglo zgoditi... Pravil mi je, kako pametnega župana, da imajo, da je znal iz »Plebiscitpende« ustvariti nekaj tako koristnega. Vse priznanje in pohvala mu! Sem še jaz pridjal, ko sva se razšla. Sam pa sem premišljeval: »Velik je mož v očeh ljudstva, ki skrbi za njih blagor.«

Pri vojaških barakah sem pa raje vstran pogledal. Vojaščine sem do grla sit. Dosti mi je dala po grbi v zadnji vojni; pobrala mi je toliko mojih ljudi iz družine in soseščine. Zdi se mi pa, da so ljudje na to »zver« že kar prehitro pozabili. Pozabili so na Andreje in Azeje, Tevžeje in Tičeje, na Franceje in Tonče. Bog jim daj dobro, nam pa mir. Boga moramo prositi, da se ne povrne kdaj strahota, ki jo je napravila Hitlerjeva »gajžla«.

Oho saj sem že pri libuškem britofu. »Bog in sveti križ — in večni mir vsem rajnim!«

Veliko novih in svežih grobov je zraslo, odkar sem zadnjič stopal na tej božji nivi. In napisi na kamnih me presenetijo — kot, da stojim med grobovi v Annabichlenu. In tam, glej čudo — zadnjič sem čital »Bog jim daj večni pokoj« — zdaj čitam »Auf Wiedersehen«. — Kako se vse hitro spreminja: človek, značaj, miselnost, govorica, beseda, napis — vse trohni, gnije — le duh bo živel naprej, živi v večnosti, kjer daje odgovor za svoje življenje, značaj, misel, besedo, ravnanje — dajal bo odgovor v besedi, ki mu jo je Stvarnik, kot pečat božje volje vtisnil na jezik in dušo — po materi.

Če čudno, da med temi tujimi napisi stojijo te mogočne, prastare lipe prednikov.

Ko tako premišlujem, v bolesti med trohnečimi, se približa stara mamica z malo deklico. Gotovo sem ji zelo tuj, ko me pozdravi dober dan in me vpraša:

»Ali iščete kak poseben grob, oče?«

»Ah, mati, pravim, posebnih grobov je

tukaj kar preveč. Veliko Nemcev ste že pokopali!«

»Oh oče, Nemcev ne veliko, le po nemško jih veliko pokopljejo, takih, ki nemško še pridno znajo niso — potem pa jim postavijo še kamne in križe s nemškim napisom — ja, ali ne veste, da je naš britof »Dreisprachiges Gebiet?« — nemški, latinski pa slovenski...«

»Mati, ali je to vsem prav?« jo vprašam.

»O ne; tudi meni se zdi krivično; — vsa dolga leta so naše ljudi po domače pokopavali, zakaj vnašajo sedaj novosti, ki jih treba ni. Še v šoli, v krščanskem nauku, le nemško poučujejo. Saj pri nas je

Kulturno društvo v Celovcu priredi v nedeljo,

dne 5. februarja veseloigro



„Lumpacivagabund“

v Kolpingovi dvorani v Celovcu.

Začetek ob 5. uri popoldne.

Po igri prosta zabava s plesom.



Vsi prisrčno vabljeni!

samo par Nemcev. Za tiste pa še po »podfarah« naredijo nemške pridige. Meni se približno tako zdi, kot v »nacejevi dobi«, ko so nam tujci ali tujcu prodani domačini nalepili napise: »Kärntner, sprich deutsch!«

Tedaj se pa deklica oglasi:

»Svavenje je skrunul«

Mati jo je v hudi volji z roko po ustih in vzdihnila je: »Šola, šola! Ta nam otroke kazil!«

S tihim, a težkim vzdihom sva se razšla. Z tožnim pogledom sem se še v slovo dotaknil križev »Rodbin in Družine«, »Tukaj počivajočih« in v ubogi, pravice oropani, blagoslovljeni slovenski zemlji čakajočih vstajenja — obdan od skrivnosti trohobe sem napravil križ na čelu in stopil na asfaltirano cesto. Korak pa sem obrnil, ko sem na križpotu zagledal kole s kašipoti — ne, wegweiserje, — zastoj sem iskal slovenskega napisa na občinski tabli na vogalu hiše — obrnil sem korak nazaj, kajti umrli sta moji najljubši prijateljici, in trohnila — pravica in tradicija. Kaj naj še iščem pod Peco?

Čedrovc

SLOVENJI PLAJSBERK

(Zalostne in vesele novice iz farnega življenja)

Zadnje dni v adventu, v času, ko se ver- no ljudstvo pripravlja na veliki praznik miru in ljubezni, smrt ni imela počitka. Potrkala je vrata Žvercerjeve hiše v Podnu in dobri ter skrbni materi Neži Ogris pretrgala nit življenja. Lepo pripravljena s tolažili sv. vere je zapustila svoje ji nad vse drage otroke.

Še ob odprtem grobu Žvercerjeve matere je dospela vest, da se je poslovila iz

naše srede Jožefa Laussegger — Primžekinja. Precej časa je bolehal in se vdana v voljo Njega, ki ji je dal dočakati tako lepo starost, pripravljala na odhod v večnost.

Vsak dan in ob vsakem vremenu je prišla v cerkev k sv. maši, dokler je ni bolezen priklenila na posteljo. Bila je več let vodnica živega rožnega venca in z veliko vnemo širila apostolat molitve po naši fari.

Sedaj pa še nekaj veselega. Več let je bil Verlič Matko v službi pri Podnarju in Serajniku v Podnu. Zato nič novega, če se je fant, ki mu je tekla zibelka med lepimi vinskimi goricami na zelenem štajerskem zagledal v koroško slovensko dekle, in Herto Laussegger, po domače Dušnjakovo, popeljal 5. januarja 1961 pred poročni oltar. Ohcet je bila na nevestinem domu pri našem cerkvenem ključarju Dušnjaku v ožjem krogu domače družine.

Velika je razdalja med Slovenjim Plajberkom in St. Petrom pri Mariboru. Toda srci, ki sta ustvarjeni za skupno življenje, (Dalje na 5. strani)

Beli tedni

Prevleke za odeje iz Molino 53.90

Platnene prevleke za odeje 74.—

Odeje, od 92.—

pri

Textil Junesch

— DAS HAUS DER GUTEN QUALITÄT —
KLAGENFURT VÖLKERMARKTERPLATZ 1
TEL. 37-90

Ujnigov Peter odgovarja Minci

Na prijazno pismo v prejšnji številki se je naš podjunski znanec popotni Peter koj pomujal z odgovorom.

Draga Minca!

Čudnu dvaru sa mi zdi, da si mi šribova. Pa še zasmiluv sm sa til Pugvaj, pugvaj! Zasmiluv sa še knism k'da komu, drgoče sa mi pa t'k zdi, da un stiste Tvaje moke ne bo kruha. Ti ste je ži riesn, da sm še ledk-fraj, mi je pa zmirm š'rk najbol pasovu. Moti su mi zmierm rickali, Petr koj lopu som bodi, čekor boš meav čistu cveiku skrbi. Sti sa mi, da Tjeabe petloje kne diši cvejku. Bi roda, da bi jas kup nosuv, Ti bi pa dvama tiste paudje kuhova. Vieš, jas pa najroiši tisti moštej kor tam pupijem, kir ga dubim. Tiste sa ži kne štotm, da bi moku pa toke reči za nudlne kup nosuv. Bi sa mi jo vse kup

zmiešovu. Koka maleštra pa bi bova. Vi-diš je pa kak stak bvakr, ku glih cua pri-dem, ku gospudija nudlne s kotvu vubi, pva sa jih pa t'k najiem, da kor som stujim!

Pva pa še nekej! Lidi so zagnoli, da sm jas rentnik. Ti si pa gvišnu tiste čuva, sa ti je pa zdupodvu, da bi vliekva, pa frava bova. Vieš Minca, sta rieč je pa š'rk, si sa že movu prečuvav! Jaz sm koj rentl, pa kor rentnik. Vieš rentl je pa koj t'k titl one mitl... Pva pa duo via, e če še Guotovnik mak seje? Zdaj lidi vse bol sončnce purojtaju. Če bi jas Tjabe pa mak iskov, bi sa mora n'kol kne našva. Vseglh sa mi dvaru zdi, da si mi šribova zatuo Ti bom pa še jas vkrotkem šribov k'k sa mi je gudivu pre da sm zot duomu prišuv.

Pa brez zamire — Petr.

Trd je boj!

Nekdo je zapisal: »Življenje je boj!« In prav je imel; saj vidimo, da človek v vsakdanjem življenju neusmiljeno bije svojega partnerja v življenjski areni. Premagati, nadkriti, podvreči nasprotnika, je cilj tega tekmovalstva in v tej borbi ni mesta za razumevanje, obzirnost ali usmiljenje. Ko opazujemo to brezobzirno borbo za obstanek, se nam skoraj zdi, da je prav povedal oni modrijan iz starega veka, ko je rekel, da je človek človeku volk.

Jaz — bog

Tak je človek, ki hoče biti prost vseh vezi božje postave in bratu ne prizna dostojanstva, katerega mu daje njegova bogopodobnost. Njemu je najvišji zakon samoljubje in osebna korist. Samega sebe postavlja na oltar in sebe časti po božje. Neki modrijan je to oboževanje samega sebe imenoval »sacro egoismo«, kar bi mogli prevesti »jaz-bog«.

Kdor pa priznava Boga ljubezni za svojega postavodajalca, ta bo tudi zapoved, da ljubi tudi tistega, ki ga preganja, brez pridržka sprejel. Držal se bo pravila v odnosu do nasprotnika, kakor je zapisal veliki Avgustin: »Zmota sovraživ, a onega, ki je v zmoti ljubim.« Prav v tem je vsa vzvišenost poslanstva krščanskega človeka in v tem se on tudi razlikuje od otrok tega sveta.

Izpolnjevanje te božje postave seveda ni tako enostavno, kot bi mislili. Nešteto-krat zahteva pravega junaštva. Pri tem gre največkrat za premagovanje samega sebe. Saj se upirajo vsa čustva in naravni odpor je silovit, ko je treba žalivcu in kri- vičnemu podati odpuščajočo roko, ki bi najraje krepko udarila. Toda če bi poslušal svoja čustva, bi bil povsem podoben onim, ki ne poznajo evangelija in jih Gos- pod imenuje otroke tega sveta.

Zaradi sebe sem propadel

Da je zares težko postati zmagovalec nad samim seboj, nam priča zgodba velikega Napoleona. Pred njim je trepetala vsa Evropa in kraljevske krone so se pred njim klanjale v bojzani za svoj obstoj. Na njegovo besedo so vojne trume brez upora šle smrti nasproti in ni ga bilo človeka, ki bi se drznil reči: »Ne delaš prav.« Še celo nad papežem v Rimu, ki ga je pokaral radi njegove oblastnosti, se je spozabil.

Pa se je zgodilo, da ga je sreča na voj- nih pohodih zapustila. Njegova slava in moč je naglo splahnela. Z visokega cesar- skega prestola je bil pahnen v zapore na otoku Elbi. Tamkaj je v samotni in zapu- ščenosti šel vase in mnogo razmišljal o svo- ji usodi. Sam je priznal, kje je bila usod- na napaka njegovega življenja: »Mogočen sem bil, premagal sem vse sovražnike, da so trepetali in klečeplazili pred menoj. Le enega nisem zmagal, edino njemu nisem bil kos in ta me je uničil: to sem bil jaz sam. Ko bi bil v sebi znal premagati po- hlep in napuh, bi bil največji vojskovodja zgodovine. Tako pa sem propadel ob sa- mem sebi.«

Druge zmagati je težko, a sebe premaga- ti je še mnogo težje!

Pri nas na Koroškem

(Nadaljevanje s 4. strani)

to ne moti in se najdeti, čeprav to stane včasih tudi žrtve. Želimo, da bi utripali vajini srca v globoki zavesti, da bi se vera in govorica, ki vaju je mamica učila, glo- boko v vajini duši zasadila.

Pri nas smo zadnje čase že kar navajeni, če nista ženin ali nevesta čisto naša — mi- slim reči oba iz naše fars. In največkrat nanese tako kot poje pesem: Ne bom se možila na visoke gore, bom rajši šla v do- lino, kjer so gladke cesté.

Vendar vsi ljudje nismo istega mnenja, to je dobro vedel tudi naš gostilničar Bun- drov Peter. Ko je tako imel več let pri- liko opazovati bratovo ženo Micijo, je pač uvidel, da mora izhajati iz dobro vzgoje- ne družine, ker je zvesta žena, skrbna go- spodinja in dobra mati svojim otrokom. Zato je tudi on potkal na ista vrata v Velinji vesi pri Hanjžu, kot pred leti brat Pepan, in poprosil za roko hčerke Rozije. Da se je nevesta že dalj časa na ta trenutek pripravljala nam je dokaz to, da ni hotelo biti konca z našjo bale in so nas že kar oči bolele od predolgega gledanja skozi okno, ker zunaj stati je pač bilo malo pre- mrzlo. Vesela ohcet je bila na ženinem dom- u z precej številnimi gosti, za katere je dobro skrbela ženinova mama s svo- jimi hčerkami. Upamo, da se bo mlada bir-



Razpis literarnih nagrad

V počastitev petintridesetletnice smrti sloveskega pesnika Srečka Kosovega razpi- suje uredništvo literarnega glasila MLADJE šest nagrad za tri najboljše črtice s prosto temo — in tri najboljše pesmi, in sicer

- dve 1. nagradi, vsaka po 300.— šilingov,
- dve 2. nagradi, vsaka po 200.— šilingov,
- dve 3. nagradi, vsaka po 100.— šilingov.

Pogoji:

1. Pri natečaju lahko sodeluje vsak Slo- venec in Slovenka do 25. leta starosti. Člani ocenjevalnega odbora so izključeni. Upo- števali bomo tudi starost pisca, zato naj bo navedena.

2. Poslani teksti morajo biti originalni in sodobni in še niso smeli biti nikjer ob- javljeni!

3. Vsa dela je treba vposlati najkasneje do 27. maja 1961 na naslov: »Literarni na- tečaj Mladje«, Klagenfurt 1, Postfach 307, Kärnten, Austria.

4. Spisi morajo biti podpisani s šifro, torej ne s praviim imenom. Pravilna imena z naslovi morajo ostati tajna, do-

PISMO FANTOM:

O deklškem srcu

Po enomesečnem odmoru vam zopet pi- šem pismo z željo, da bi vam bilo v veliko oporo in pojasnitev vaših odnosov do sa- mega sebe in do deklet. V dosedanjih pi- smih sem vam govoril o vaših bojih in pre- izkušnjah in skušal prikazati vso pogub- nost lahkomišelnega igranja s dogaja- nji v vaši najgloblji notranjosti. Prav po moško odkrito sem vam govoril o vpra- šanjih spolnosti in vam kazal smer, kakor nam jo je pokazal sam Gospod, ki je bla- groval »nje, ki so čistega srca...«

Pošten fant

Upam, da smem trditi, da se fant, ki je z vnezo sledil našim razmišljanjem in v katerem je še treba poštenja, ne bo nikdar padel tako nizko in bi začel grešno znanje z dekletom, katero pravi, da ljubi. Od tega početja bi ga še posebno odvrčalo spošto- vanje deklškega dušnega doživljanja. Zla- sti bi ga morala ustrašiti pred vsako lahko- mišljenostjo misel na usodne posledice, ka- terim se s takim početjem izpostavi dekle.

O posebnosti deklške narave sem že v enem izmed pisem govoril. Kakor hitro si je znal fant osvojiti dekle in si pridobi- ti njeno naklonjenost, potem ga ta za- radi prevladujoče čustvenosti vzljubi z vsem srcem, brez pridržka. So tudi izjeme — saj

kler žirija ne bo določila nagrajenih del. Zato morajo biti navedena v priloženi za- prti kuverti, na katere zunanji strani mo- ra biti označena ista šifra, s katero je pod- pisan spis. Te kuverte bo ocenjevalni od- bor odprl šele potem, ko bodo nagrajena dela že določena — in sicer 26. junija 1961. Nagraje bomo poslali na osebne naslove nagrajencev.

5. Nagrajena dela postanejo last lista Mladje in bodo objavljena v naslednjih številkah. O izidu razpisa bomo poročali tudi v časopisih. Nenagrajena dela ostanejo tajna in jih bomo na željo avtorjem vrnili — z navedbo vzroka, zakaj so izpadla. V okviru možnosti bomo objavili tudi nena- grajena dela!

6. Vsi teksti morajo biti pisani s stro- jem!

7. Žirijo tvori posebni odbor s peterimi člani.

Sodelovali naj bi posebno študentje. Predvsem vabimo slovenske gimnazijce, učiteljske in kresovce!

Deklško srce

Pri nepokvarjenem dekletu je njena ču- tnost v večji harmoniji z duševnostjo kot pri moškem. Tu ne prevladuje strast z željo po užitkih, ampak duševno nagnje- nje, ki teži za združenjem duš in src. Često se do bolesti zaplete z mislimi in željami v ljubljenega, pripravljena je, storiti zanj vse in mu žrtvovati vse. Kako daleč gredo v svojih žrtvah, je že skoraj bolj podobno ro- manu kot pa resničnemu doživetju. Stvar- nik sam je v deklško srce položil tako močno nagnjenje, da jo privede preko te- žav in pomislekov, ker v zakonu bo njej pripadla težja naloga...

Pri tej naklonjenosti in predanosti de- kleta fantu nima nagon in strast skoro no- bene vloge. Dekle je srečna, da je našla viteza, ki jo povede skozi življenje, jo o- sreči z materinstvom in ji bo močna opo- ra, ob kateri se bo dvignilo tudi njeno lastno življenje. In čim bolj je njen fant moško odločen, fantovsko prešeren in v po- dvigih drzen, tembolj predano se ga oklepa.

Prevarano dekle

Dekle s čistim srcem ne more imeti me- njane, nizkotne ljubezni! Če se torej ven- darle zgodi, da se lahkomiščno pusti zlo- rabiti, je to zaradi tega, ker tisti, ki ga lju- bi, tako hoče, ne da bi ji to pripravljalo srečo in še užitek. Ravno nasprotno! Ob- čutljivejša deklška duša se takoj čuti po- nižano in prevarano za duhovno ljubezen. Z drugimi besedami: dekleta, ki padejo in na katere javnost — dostikrat hinavsko — nameče celo grmado kamenja, so največ- krat žrtve srca, ki je v slepi ljubezni šlo za fantom na prepovedano pot, pri čemer glavni delež moralne krivde pade na brez- vestnega zapeljivca.

Če kje, je tu očitno, da greh nikoli ne osrečuje. Kako grenak je njegov sad! De- kle se v svoji sramoti čuti kot na dnu živ- ljenja in ta temni prepad osvetljuje kakor blisk spoznanje, da je postala žrtev pohote tistega, od katerega je pričakovala samo le- po in dobro. Že zori spoznanje, da je njen oboževani fant bolj ljubil sebe kakor njo, bolj svojo naslado kot njeno neomadeže- vano čast in poštenje. Proč so sanje o krep- kem vitezu, ki ji bo nekoč v oporo, o moč- nem fantu, ki ni znal brzdati, premagati svojo strast. Že gine spoštovanje in, čeprav

Iz filmskega sveta

Demonstracije zaradi filma „Lebensborn.“

V Nemčiji so bile pred kratkim svoje- vrstne demonstracije. Vodili so jih nekda- nji nacistični gorečniki, ki ne morejo po- zabiti časov, ki so strahovali ljudi v lastni domovini in v zavojevanih deželah.

Nemško filmsko podjetje je pred krat- kim izdelalo film »Lebensborn«. Ta film je namreč prav v živo zadel nacistično mi- selnost, ki se je v najbolj grobi obliki po- kazala v tem, da so v nacistični Nemčiji že obstojali zavodi, kjer bi »gajili čisto ra- so«, podobno kot v živinoreji. V filmu je prikazano, kako so se razni gorečniki pod- vrgli najrazličnejšim zdravniškim pregle- dom in kontrolam, da bi vzredili najpopol- nejšo raso nordijskega porekla.

Pretekli teden so film začeli predvajati v raznih mestih Nemčije. To pa nekate- rim ne bilo po volji in so zato organizi- rali na mnogih krajih sovražne akcije pro- ti predvajanju filma. Kot poročajo časo- pisi je prišlo doslej do večjih nasprotstev v Kielu, Hamelnu in v Hagenu.

V Kielu so neznanci razbili oglasna okna, in odstranili vse reklamne slike tega filma. Pravtako je bilo tudi v Hamelnu. V Ha- genu v Westfaliji pa je neka organizacija, ki si je nadelo malogo, da brani interese nekdanjih SS-pripadnikov (HIAG), nazna- nila, da se bo organizirano udeležila prve predstave tega filma, nakar je lastnik ki- no-dvorane zahteval policijsko zaščito.

Nemška policija se medtem že bavi z za- devo; računajo pa, da bo sličnih sovraž- nosti prišlo tudi v drugih mestih. Pač zna- menje, da je v Nemčiji še mnogo »potuh- njenih« nacistov, ki čakajo na lepše čase...

Film bodo v najkrajšem času predvajali v nad 100 nemških kino-dvoranah, čeprav je gornja organizacija protestirala tudi pri nemški vladi. Po državni cenzuri je film ocenjen z oceno: dovoljen za starejše od 18 let. Režiral ga je Werner Klinger, glav- ni vlogi pa igraja Maria Perschey in Joa- chim Hansen.

Mladim pisateljem

In —
razpoke so se zajele,
se praznine zopet napolnile,
blede rože živo zarudele,
tihe nade v srcih zaživele,
plahe strune v pesmih zazvenele.

Vera v moč peruti je razpela,
veja rodu je ozelenela,
ptičica zapela nam v pomlad je,
ker zdaj piše — mlado še — peró
Dijaški list in Kres in Mladje.

Bog naj vodi misli, čustva in peró
mladih vseh z umetniško rokó —
da ne zajde s pota — »v gnezdo gadje« —
ker beseda naša naš zaklad je
in rodila nam bo žlahtno sadje

M. H.

je srce še navezano nanj, že vstaja stena, ki ju bo ločila. Nad vse pa strašno kriči: po- gažen, oskrunjen cvet si!

Nezvestoba fanta

Dragi fantje! Ali si morete mosliti več- jega preloma, kakor je med lepimi sanja- mi o rožnati sreči in dejanskim stanjem, ki ga je povzročila fantova brezvestnost!

Je pa davi slanica padla,
na zelene travnike,
je vso travco pomorila,
vse te žlahtne rožice!

Joj, kakšno razočaranje! Pridobila ni ni- česar, zgubila pa vse in edino, kar ustvar- ja lepo in sončno mladost. Srce je prazno, sreče ni in mir je odbežal iz srca. Slutnje in neznani strah pred posledicami ji stiska srce. »Kaj, če je tako daleč z menoj?«

In tedaj se zgodi tako rado, da se njen ljubljeni fant sedaj, ko je obral cvetje, pri- čne sumljivo odtegovati. Še je polno slad- kih besed, toda že tujega srca. Hudobija, ki je kipela v njem, je našla nasičenje... Posrkal je med iz cvetlice, podoben me- tulju že išče drugo...

Takrat privre iz dna prevaranega srca divja jeza na zapeljivca in črn obup, ki zagne mlado dušo. Potoki solza in izbruhi prokletstva. Nekatere teh nesrečnih vodi po nahujskih preizkušnjah vera nazaj, a marsikatera se vsa strta preda valovom živ- ljenja do tragičnega konca...

Dragi fantje! Ob tolikih razvalinah, ki jih more povzročiti fantovska razbrzdanost v deklški duši, razmišljajte mnogo in bo- dite močni vitezi!

S svinčnikom v roki...

Da, s svinčnikom v roki bomo letos go-spodarili. Marsikdo že sedi pri računih in se ozira v minulo leto, vsklajuje prejemke in izdatke, obračunava stroške, primerja obračun s proračunom ter kritično motri in razlaga razlike med njimi.

Vsaka gospodinja se mora ukvarjati z računovodskimi posli, ker ji sicer ni mogoče umno gospodinjiti. Toda velika večina gospodinj opravlja svoja računovodska opravila brez papirja in svinčnika. Vse izračunava enostavno na pamet po podatkih, ki jih ima v spominu.

Ker pa je človekov spomin žal nepopoln, je razumljivo, da takšno računovodstvo ne more biti porok za točne podatke in za gospodarno uporabo prejemkov. Zato, vidite, je tudi v gospodinjstvu potrebno knjigovodstvo. To naj pomaga družini pri računovodskem delu, pri razpolaganju z dohodki oziroma prejemki in pri smotrnem nabavljanju potrebnih dobrin.

Vsak izdatek je treba pravočasno predvidevati in poskrbeti, da ga poravnamo z ustreznim prejemkom. Vsak nepreviden izdatek nas lahko spravi v veliko zadrego, ker vnese, če nimamo prihrankov, nered v naše gospodinjstvo. Zato izhajamo v svojem proračunu vedno le iz pričakovanih in izrednih dohodkov. Preko lastnih do-

hodkov trajno ni mogoče iti nekaznovan, ker moramo tudi posojila vračati iz lastnih dohodkov.

Proračun izdelamo vnaprej za vse leto, nato pa sestavljamo na podlagi tega sproti mesečne proračune. Vpisujemo pa samo tiste dohodke, za katere upravičeno računamo, da jih bomo v določenem obdobju res tudi imeli.

Tudi stroški, predvideni za določeno obdobje, morajo biti stvarni. To se pravi, da morajo biti res potrebni in smejo znašati le toliko, kolikor lahko poravnamo s svojimi dohodki. Pri tem je vsekakor treba upoštevati, da morajo imeti nujnejši prednost pred manj nujnimi, manj potrebnimi.

Položaj na lesnem trgu

Izvozne količine igličastega rezanega lesa, obdelanega gradbenega lesa in listnatega rezanega lesa so le nekoliko večje od lanskih; količine brzojavnih drogov in gozdnih palic so ostale iste; jamski les in koli so pa dosegli komaj polovico lanske količine, hlodov listnatega drevja pa smo izvozili lani za okroglo 60.000 kubičnih metrov manj kot prejšnje leto.

Vse leto je zavladalo na lesnem trgu izrecno pomanjkanje, ki je povzročilo delo-

izpolnjevanje proračuna je treba seveda nadzorovati, ker se sicer prav lahko zgodi, da ga preokračimo. Vselej moramo paziti zlasti na stroške, ki se pojavljajo redno vsak mesec, kakor n. pr. za letni oddih, za nabavo ozimnice, obutve, obleke itd. Prav tako moramo pravočasno misliti na kritje raznih velikih nabav trajnega pomena, na primer pohištva, kajti take nabave zahtevajo navadno dolgočasno zbiranje sredstev.

Vse za imenovane namene potrebne izdatke zbiramo v svojem gospodinjstvem knjigovodstvu, ki bo po obsegu in natančnosti verjetno v vsakem gospodinjstvu drugačno. Pri vseh pa bo obsegalo pregled dnevnih izdatkov ter mesečnih in letnih pregledov izdatkov in dohodkov. Časovna stiska, v kateri gospodinja posluje, zahteva, da se vse njeno knjigovodsko delo skrči na najmanjšo mero.

ma močne pojave nazadovanja v dobavi okroglega lesa. Posledica tega je bil vedno močnejši konkurenčni boj na trgu z neobdelanim lesom, v teku katerega so cene poskočile kar občutno; ob koncu leta je bilo zaznamovati 10 do 15 odstotkov višje povprečne cene, kot so bile ob začetku leta.

Zaradi še vedno trajajoče konjunkturalne oskrbe z okroglim lesom le delno zagotovljena in se položaj verjetno ne bo dosti izboljšal, četudi bodo sedaj, ko je dovolj snega, pričeli s polno paro voziti les v dolino. Položaj na lesnem trgu bo ostal napet, povpraševanje po lesu pa je še vedno živahno.

Posebno kočljiva je po vsem videzu oskrba industrije papirja, katere lesne zaloge so se skrčile kot še nikoli doslej. Na podlagi sporazuma med industrijo papirja in konferenco predsednikov kmetijskih zbornic v Avstriji naj bi znašala najmanjša zaloge papirnic polovico letne potrošnje; zaloge pa se je v zadnjem času skrčila tako, da so papirnice preskrbljene z lesom le še za kake tri do štiri mesece. Ta položaj povzroča seveda večje povpraševanje in delen uvoz lesa iz vzhodnih držav ter poskus zavreti pomanjkanje z višjimi cenami in prepovedjo izvoza.

Baje je industrija papirja pri ministru za trgovino že predložila dalekosežne predloge, kot n. pr. zadržanje pogodbeno predvidenih izvoznih kontingentov neobdelanega lesa do srede leta 1961, odklonitev vseh izrednih kontingentov neobdelanega lesa za izvoz, med temi tudi bukovih C plohov iz Koroške južno od Drave in omejitve izvoza igličastega rezanega lesa na količino, ki sme doseči največ 3 milijone kubičnih metrov.

Minister za trgovino zaenkrat tem zahtevam še ni ugodil, temveč priporočal pogajanja med industrijo papirja in konferenco predsednikov kmetijskih zbornic. Izdelali naj bi generalni načrt za oskrbo industrije z brusnim lesom.

Zaenkrat moramo počakati, če bo do takih pogajanj prišlo.

Sočivje nam gre vse bolj v slast

V Avstriji pojemo sedaj več sočivja kot smo ga pojedli pred vojno. Povprečno se je povečala potrošnja v avstrijskih gospodinjstvih tako, da pride sedaj na leto na osebo 62 kg sočivja. Do leta 1938, ko še nismo dosti vedeli o vitaminih, je prišlo na prebivalca vključno temu že 57,8 kg. Vrtnarji v Avstriji so sprito takega naraščanja potrošnje sočivja lahko zadovoljni. V nekaterih drugih evropskih državah, tako na primer v Nemčiji, je bila potrošnja po 1945 manjša kot pred vojno. Povprečna potrošnja je padla tam od 51,9 kg na pre-

bivalca pred vojno, na 47,4 kg. Največ sočivja pojedlo v vsej Evropi najbrž Francozi, kajti v Franciji odpade na leto na prebivalca 135,7 kg sočivja. Francozom sledijo v tem pogledu Italijani, od katerih poje na leto vsak 91,1 kg zelenjave, tem pa sledijo Švicarji pri katerih pride na prebivalca v letu 74,2 kg sočivja.

Tržni izvedenci ugotavljajo, da so se potrošniške navade v preteklih letih močno spremenile. Na zelenjadnih trgih v doglednem času ne bomo poznali več sezon, kajti pet najvažnejših vrst sočivja — glavnato solato, cvetačo, kumarice, paradižnike in čebulo — bomo imeli vse leto na razpolago in jo bomo lahko kupovali. Strokovnjaki tudi predvidevajo, da vrtnarji v srednji Evropi lahko vključno s gospodarskim združitvam držav in močnejšemu uvozu iz južnih držav, ki bo temu sledil, z zaupanjem gledajo v bodočnost. Bližnji trg bo imel povsod še vedno tako velik pomen, da se bo tudi še pod slabšimi saditvenimi pogoji izplačalo gojiti sočivje; treba se bo le prilagoditi gotovim spremembam na tem poprišču. Pri tem se bo domači trg še vedno lahko okorščal z višjimi zahtevami potrošnikov po svežem in mehkejšem sočivju, kar bo usposabljal proizvajalca, da z raznimi vrstami zelenjave in načinom, kako bo svoje pridelke pripravljal za trg, tekmuje z inozemstvom.

Šoferski kotiček

Promet zahteva red in disciplino (Nadaljevanje in konec)

Med novimi znaki prepovedi je posebno važen znak, ki opozarja, da je treba počakati, če prihajajo vozila nasproti. Ta znak je okrogla tabla z rdečim robom in na belem polju narisanim dvema pokončnima puščicama; leva je črne barve, desna pa rdeče barve; leva je obrnjena s konico navzdol, rdeča pa navzgor. To pomeni, da mora vozač, ki vozi v smeri rdeče puščice, počakati toliko časa dokler mu prihajajo nasproti druga vozila.

V glavnih obrih smo posredovali določila novega cestnoprometnega reda, ki predvideva za kršenje zakonitih določil občutne denarne kazni oziroma dolgotrajen zapor. Globa lahko doseže 30.000 šilingov, zapor pa celih šest tednov. V slučaju grobega kršenja in izredne brezobzirnosti ali ponovnega kaznovanja za isti prestopok obe kazni lahko združijo. Da to lahko pri marsikaterem pomeni uničenje eksistence, mora biti vsakomur jasno in je treba imeti to vedno pred očmi. Če si bomo vsi prizadevali po najboljših močeh ravnati se po pravilih, ne bo le manj nesreč na naših cestah, ampak bo tudi vožnja z motornimi vozili postala spet manj naporna in bo nudila vsem lepši užitek kot doslej, ko večina pešcev in kolesarjev sploh ni poznala pravil o prometu, vozači motornih vozil pa se tudi niso več dovolj točno ravnali po njih. Torej, ne vozite več prehitro, ne prehitite več lahkomiselno, pazite spet na pešce, predvsem pa — ne pijte alkoholnih pijač, če upravljate vozilo!

„13 rumenih pečatov“

Kuratorji za varnost v prometu je izdal majhno brošurico z naslovom »13 rumenih pečatov«, ki je tako za motorizirane kot za pešce polna bogatih podatkov. Vsebuje v kratkih obrih določila novega cestnoprometnega reda, ki je postal veljaven 1. januarja letošnjega leta. Brošurico razpečava v skupni akciji avstrijski tisk. Celotna naklada te brošurice je dosegla 1 milijon 600.000 izvodov. Tako ima vsak bralec takega lista možnost informirati se o najvažnejših točkah novega cestnoprometnega reda.

Tudi za prebivalstvo našega podeželja je poznanje določil novega cestnoprometnega reda izredno važno in potrebno.

Nevarni robniki pločnikov

Pozor na robnike pločnikov! Ne bo odveč tudi o teh napisati nekaj vrstic, kajti marsikateremu so napravili že precej škode. Da spravite podvoze iz reda, ni treba, da se pošteno kam zaletite. Dovolj je že čez mero temperamentno butniti ob robnik pločnika. Natančno preračunan ustroj podvoza: položaj koles na sprednji premii, torej stekanje koles (Vorspur), zaostajanje (Nachlauf) in previs (Sturtz) pridejo na omenjeni način najhitreje iz ravovesja. Posledica tega je, da vozila ni mogoče več z lahkoto krmiliti. Vožnja s takim vozilom postane nevarna. Kolesa pričnejo radirati, če pa vleče veter od strani, vozilo s tako okvaro na podvozu sili iz smeri. Za ugotavljanje te okvare imamo mnogo pripomočkov, a menda se je najbolje obnesla optična naprava, ki pokaže in zariše nepravilnosti v ustroju podvoza. V teku četrte ure morejo s pomočjo te naprave ugotoviti, kaj ni več v redu, in mehanik takoj ve, kje mora nastaviti ključ.

Na vožnjo prav tako lahko zelo neugodno vplivajo necentrirana kolesa. Pnevmatike, ki so nove, navadno te slabe lastnosti še nimajo. Kolesa z vulkaniziranimi in obnovljenimi pnevmatikami pa je na vsak način treba centrirati, ker sicer pričnejo vihrati pri hitri vožnji. To pa je izredno nevarno. Če te napake ne odstranimo takoj, to vihranje tudi lahko sčasoma spravi vse podvoze v nered. Pomnite: okvare na podvozu se pokažejo na pnevmatikah, ki se neenakomerno obrabljajo!

Obiščite mojo stalno razstavo o gospodarstvu, poljedelstvu, gospodinjstvu in tehniki (prispele novi kmetijski stroji, pralni stroji, radioaparati itd.)



JOHAN LOMŠEK

ST. LIPŠ, TIHOJA, P. Dobrla ves

Poučna in zanimiva knjiga:

„Hygiene des Schweines“

Živinozdravnik M. Marolt, ki živi v Špitalu na Dravi, Villacher Strasse 24, je izdal v samozaložbi knjigo »Hygiene des Schweines«. Knjiga ni zanimiva le za strokovnjake, ampak na razumljiv način posreduje tudi laiku vse potrebno za uspešno rejo prašičev.

Sistematičnost knjige, njena preglednost, enostavnost jezika in poudarjanje važnih elementov z masnim tiskom, razumljiva razlaga strokovnih izrazov posebno odlikuje to knjigo in njeno vrednost še poveča. Opaziti je, da pisec ni le izkušen poznavalec snovi, ki jo obdeluje, ampak,

Tržno poročilo: 19. 1. 1961

Na Koroškem živinskem trgu je opaziti lahko dviganje cen za klavno živino. Ta pojav pripisujejo večjemu zanimanju italijanskih kupcev, a vključno temu je bilo izvoženih pretekli teden v Italijo samo 72 glav goveje živine, pretežno volov. Kupci se zanimajo predvsem za kvaliteten živino. Za neko izbrano skupino lepih volov so plačali najvišjo ceno 12,50 šil. za kg žive teže. Za ostale vole in bika so plačevali kg žive teže od 11.— do največ 12.— šil. Zahteve kupcev po kvalitetni živini so vedno večje.

Krave stanejo slej ko prej od 7.— do 9.— šil. kg žive teže. Po teh trenutno niti ni velikega povpraševanja. V Italijo jih sploh zelo težko prodajajo.

Dobre pitane telice so dosegle posamič do 11.— šil. za kg žive teže. Na Dunaj je bilo poslanih 51 reagentov.

Ponudba prašičev za zakol na Koroškem spet raste. Iz južne Koroške so poslali 100 prašičev na Dunaj in v Wiener Neustadt. Na kmetijah plačujejo za kg žive teže 11,50 do 12.— šilingov.

Ponudba telet za zakol je pa sploh slaba. To pa ne moti, ker tudi velikega povpraševanja po njih ni. Na kmetijah plačujejo živa teleta od 13.— do 14.— šil. kilograma.

Za žive oddojke zahtevajo na celovškem trgu od 16,50 do 19.— šil. (za kg).

Enotna cena za diesellovo olje

Potem, ko je parlament sklenil zvišanje davka na pogonska sredstva za motorna vozila, je bilo pričakovati, da bodo to povišanje, povečano še z dobičkom, ki ga imajo trgovci od škarij med kupno in prodajno ceno in prometnim davkom, zvalili na dosedanje cene v raznih conah. To pa so preprečili in v povprečju dosegli celo pocenitev, posebno v zapadnih pokrajinah.

Enotna cena za vso državo znaša 2 šilinga 30 grošev in odgovarja dosednji uradni ceni cone I, to je cone najnižje cene. Nasproti dosednji ceni cone IV, ki je znašala 2 šilinga 50, pomeni to pocenitev za celih 20 grošev, na Koroškem za 10 grošev. V bodoče bo morala nositi večje stroške pre-

voza trgovina z mineralnimi olji in jih ne bo smela zvaliti na potrošnike.

Razen tega opozarjajo, da predstavlja nova enotna cena diesellovega olja za vso državo najvišjo uradno dovoljeno ceno. Kot znano, so v preteklih letih deloma prodajali diesellovo olje iz konkurenčnih potreb pod uradno ceno.

Dohodki, ki jih prinaša državi davek na mineralna olja, služijo izgradnji in popraviljanju cest. Ker kmetje ne trošijo pogonskih sredstev za svoja poljska vozila na cestah, so zastopniki kmetijstva ponovno zaprosili za davka proste kontingente pogonskih sredstev. Žal pa zaradi skrajno pičlega proračuna doslej tej želji ni bilo mogoče ugoditi.

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

Franc Sal. Finžgar:

DESETNICA

Čevljar Primož Strgar je potegnil kopito iz dodelanega čevlja, ko je sedla žena tik njega na klop. Mož jo je pomeril z očmi in videl skrb na njenem obrazu. Snel je knofuro in se obrnil k nji.

»No, Mina, ali še ne pojdeš spat?«

»Ti,« je takoj začela in takoj nehala. Primož je ta, ti predobro poznal. Takoj je vstal od čevljarske mizice, sunil nekaj škripetov pod klop, vzel svetilko in jo prestavil na mizo. Tudi žena se je presedla k mizi.

»Le povej, Mina,« je poprosil mož in privil luč, da je bilo le na pol svetlo po sobi.

»Oh, saj sam veš,« je rekla žena, pogledala po sobi in povsila oči.

»To že; toda čemu skrb?«

»Tak pogledaj noli,« je pokazala žena po sobi, kjer jih je ležalo devet: po klopih, na peči, v zibki in še v kamrici. »Za božjo voljo, in ta bo deseti! Ali te ni strah? Me ne je.«

Mož je pogledal po otrocih, ki so spali, kamor je koga vrglo. Za hipec je pomolčal, nato je rekel veselo:

»Strah? Takele žive družbe? Strah je tam, kjer je v zakonih prazen dolgčas.«

»Ze res. Toda premisli, kakšno je prerokovanje o desetem detetu. Tega me je strah!«

Mož je spet pomolčal. Za trenutek se je zamislil, kakor bi tudi njega spreletel strah. Nato je zmajal z glavo:

»Mina, nikar! Vse to so prazne čenče in storije, nič drugega.«

»Naj so ali naj niso. Toda še rečem in vprašam: Ali je pa treba tega tolikanj?«

»Treba ali ne treba, tega ne veš ne ti ne jaz. Če boš precejala ta, treba, ga ne boš nikoli precedila. Treba, treba! Potem takem se ustavi pri vsakem pajku in vprašaj: Ali je treba? Pri osatu na njivi godrnjaj: Ali je treba? Če se ti mozolj izrine na nosu, ali boš stala ves ljubi dan pred zrcalom in tuhtala, ali ga je treba. Bolezen smo imeli, ali jo je bilo treba? — Vsega je treba, dobrega in slabega.«

»Toliko teh drobljancev pa vendar ni treba. Zlasti k bajti ne. Saj je tako, kakor bi hruško oklatil.«

Žena je spet pogledala po hiši.

Primož se je pa razvnel: »Pa prav tega je treba in takihle je treba. Pogledj jih no! Zapečeni so kot štruklji, trdo vzrejeni in vsako delo jim stoji k rokam. Janez je tako popravil peto, da je veselje. Micka ti odleže za deklo. Vsako leto bo bolje.«

»Nič ne bo bolje, ko je vsako leto eden več. Treba ga ni.«

»Pa ga je, in kakor sem rekel, prav takih je treba. Ali ti nisem pravil, da se je v nedeljo pet kmetov pulilo za našega Tončka? Še danes se spopadejo zanje; za vse, samo če bi jih hotel dati od hiše.«

»Kdo jim bo doma služil kruha? Vsem?«

»Mina, ali si bila kdaj lačna pri meni?«

»Tega ne trdim.«

»Ali so otroci lačni?«

»Doslej še ne!«

»Tako torej. Čvrtja in pečenke nimate, to je res. Pa pogledj tamle sosedove! Ves dan ti pojo: 'Mama, piškotka, bonbončkov, pogače,' in spet: 'Tega nočem, ne bom, me trebih boli.' Kaj pa imajo od tega? Saj jih poznaš, te gliste blede.«

»Gospodski so in v šole jih pošiljajo.«

»Naj jih le. Midva jih pa ne bova dajala šolat več, kar je prav treba. Učene in gosposke revščine je preveč danes ta dan. Naših bi se polovica že sedaj sama preživljala. Le nič ne skrbi, Mina, Tudi za deseto dete ne.«

»In če bi nam ti padel?«

»Tudi ta skrb je nepotrebna...«

Primož se je ozrl v kot, kjer je visel Bog, in vse polne vere so bile njegove oči. Žena je umolknila in tudi mož je pomolčal. Potem je segel čez mizo po njeni roki, jo stisnil in spregovoril mehko:

»Mina! Ali ni tako?«

Tudi žena je pogledala v kot pa rekla: »Primož, kam naj se denem v tej gneči, ko pride čas? Poleti smo jih spravili na slamo, sedaj je premraz. To premisli.«

Primož ni bil zlepa v zadregi, sedaj pa se je popraskal za ušesi.

»O, veš kaj,« se mu je posvetilo, »v mesto bi šla! Ali ne?«

»Kaj bi stalo. Vsak večer pridodam eno uro, tudi dve, dela imam preveč; kar pojdi, prav nič se nam ne bo poznalo.«

»In doma?«

»O, ti ljuba skrb!« se je zasmejal Primož, skočil k ženi in jo objel.

Naslednji teden je žena res zginila. Rano jutro jo je vzelo. Vrišču, ki je vstal med otroki brez mame, bi ne bil nihče kos. Primož pa je bil. Za vsakega je našel primeren popravek: Primožek je gospodaril po hlevčku. Micko je zastavil pred ognjišče, Tonček je nosil drva in vodo, Štefan in Jakec sta pestovala, Seveda je moral sam kajkrat vstati s trinožnika in skočiti na pomoč. Če je Micka zavpila: Kuhanooo! je planil Primož v vežo, stisnil lonec pod pazduho, vzel vilice in so zaplesali rumeni žganci v piskru, da je bilo kaj. Nato je vzel golido in šel mlest. Tako se mu je penilo mleko, kakor bi bil deset let za planšarja. Res, take zadrege je imel, da je še na žvižgo pozabil. Šele zvečer, ko so otroci pospali in je pelo njegovo kladivo in škripala dreta, si je zažvižgal. Toda nič kaj veselo niso bile tiste žvižgane pesmi in tudi glasne ne. Vse mu je šlo na dolgčas. Vsak dan je gonil po dva otroka na pošto in čim dlje je čakal, tiše je požvižgaval.

ni sedla na moj jezik, ker sem si tudi v teh bridkosti bil v svesti, da vera, kateri sem hotel ostati zvest do smrti, ne dovoljuje, da bi smel človek, in naj je v kladi, preklinjati. Sveti moj patron mi je tedaj vdihnil misel, da je ta klada del tiste pokore, ki jo imam delati za svojega očeta — krivoverca!

Mučil me je pot, mučila me je žeja, ker je sonce še vedno pripekalo. Kakor Zveličar na križu, sem zaječal nekočlikokrat, da me žeja. Mojemu ječanju se ni odzvala živa duša!

Pa tudi tedaj ni dospelo moje trpljenje do vrha. Izpiti sem moral še zadnjo kapljo.

Prišel je mimo naš župnik, gospod Janez Kašper. Tisti, ki je bil prišel v Poljane za gospodom Karlom Ignacijem in ki se je pisal za Jagra. Začudil se je in obstal na mestu moje sramote. Nekaj trenutkov me je ogledoval, a jaz bi se bil najrajši skril v zemljo, da bi me ne bil opazil moj dušni pastir!

»Glejte no, ti si, Izidor! In v kladi! — Hud trenutek je bil zame, ko sem danes plačeval dolg, ki se je za farovž napravil pri prifarskem župniku in ko sem moral plačati silno visoke obresti, ker župljani tako počasi zbirate denar! Ali ta trenutek je hujski, Izidor! V tebi sem se zelo premočil!«

Kimal je z glavo ter odšel v Wohlgemuetovo gostilno, kjer je imel svojega konjiča.

Šele peti dan, ko sta se vrnila otroka s pošte in prinesla dopisnico, se je razživel in ga celó otroški vrišč ni mogel več zmotiti. Take okrogle si je narejal, da so se ljudje ozirali v bajto in se je pobožna Rád-gand pohujševala: Tihi teden, in si take fruli! Primož pa se ni menil ne za ljudi ne za Rád-gando. Pred njim je stalo med čevljarsko šaro na nizici pisemce: »Punčka je in je vse zdravo.«

Niti na pošto bi ne bil več poslal, da niso silili otroci. Pa so prišli z novim pisnom. Primož je utihnil, roke so se mu tresle, čevljev mu je zdrsnil izmed kolien.

»Pridi takoj!«

Samo to je bilo vse branje.

Ko bi bila žena videla tedaj njegov obraz, bi mu bila oponesla: »O, ti ljuba skrb, ti!«

Mož je šinil, kakor je bil, skozi vrata. Predpasnik je vihal za njim, ko je tekel k Rád-gandi.

ANTON ČEHOV:

Obrekovanje

Lepopisec Sergej Kapitonih Ahinejev je praznoval poroko svoje hčanke Natalije s profesorjem zgodovine in zemljepisa Ivanom Lošadinom. Vse je šlo kakor po malslu. V dvorani so prepevali, igrali in plesali.

Bilo je natančno opolnoči, ko je odšel gostitelj Ahinejev v kuhinjo pogledat, ali je za slavnostno pojedino že vse pripravljeno. Kuhinja je bila od tal do stropa polna pare, sestavljene iz vonja po pečenih gosih, racah in mnogih drugih dobrotah. Med mizami se je poslovno sukala kuharica Marfa, ženska rdečih lic s prepasanim dvojnimi trebuhom.

Marfa je stopila k eni izmed klopi in previdno dvignila masten časopisni papir. Pod njim je počival v velikanski skledi zajeten jeseter v aspiku, pestro gamiran s kaprami, majonezo in korenčkom. »Ah!« je vzklil Ahinejev, ko je zgledal jesetra. Sklonil se je in iz ust se mu je izvil glas nenamazanega koleasa. Čez nekaj časa je tlesknil s prsti in še enkrat cmoknil.

»Hal! To je bil poljub, da malo takih! S kom se pa poljubljaš, Marfuška?« je zadonel glas iz sosedne sobe. In že se je prikazala na pragu kratko ostrizena glava pomožnega učitelja Vanjkin. »Kdo pa je pri tebi? Ah — Ah — aha... tako... tako... zelo me veseli, Sergej Kapitonih! Glej no, glej — zdaj zdaj bo ded! In človek ga najde na samem z žensko!«

»Saj je sploh nisem poljubil,« je zajecjal Ahinejev v zadregi. »Kaj ti pa pride na misel, osel? Saj sem samo... takole... zacementoval z usnicami v pričakovanju... mastnega grizljaja, užitka... Ob pogledu na jesetra...«

»Kar govori, kdo ti verjame!« Vanjkin se je široko zarežal in izginil za vrati.

Ahinejev je zardel. Vražja strela! je pomislil, zdaj pojde ta falot med ljudi in

»Lepo te prosim, pojdi in popazi na otroke. Le, v mesto moram,« ji je zasopel kazal dopisnico.

»Kaj pa je?« je pozivedovala Rád-gand. »Ko bi vedel! Nesreča bo. No, brž, brž!« Rád-gand si je stepavala pazderje, ki se je naletelo ob kolovratu nanjo.

»Saj si dobra, nič se ne čedi. Brž, brž!« Skočil je iz hiše in tekel domov.

Ko je prišla Rád-gand, ki si ni mogla kaj, da bi potoma ne pomislila, ali ga ni Bog plačal za to njegovo pregrešno žvižgo, je bil Primož Strgar že opravljen.

»Kakor ukreneš, je prav.« S tem ji je izročil gospodinjstvo in odšel. Nič se ni menil za procesijo otrok, ki se je utrgala iz bajte za njim, hitro opešala ter se oplasena vračala nazaj.

Strgar je hitel proti daljni postaji.

(Konec prihodnjič)

Visoška kronika

26.

Dr. Ivan Tavčar

Sonce je pripekalo, in kmalu sem trpel vročino in žejo.

Bilo me je sram, da se nisem upal pogledati okrog sebe. Ljudje, ki so se bili nabrali, so se pač kmalu razšli, a pričelo se je drugo trpljenje. Pri hišah na zgornji in spodnji strani so se prikazali obrazi, posebno ženski, in vnelo se je klicanje od okna do okna čez trg:

»Čigav je?« »A si videla, kaj je ukradel?« »Visoški je!« »Ne bo nič prida, če ga imajo v kladi!«

Tako je bil dež teh vprašanj name, ki sem se čutil nedolžnega in ki sem torej po krivici tičal v kladi!

Ko so glave pri oknih izginile in ko se ni nihče več brigal zame, se mi je storilo milo. Bil sem vendar napaden, pa so me kaznovali, prejkone zato, ker nisem bil Nemeč! Za noben denar pa bi ne bil hotel prelivati solz; in v resnici ni prišla kaplja na moje trepalnice. Ločani ne bodo doživeli, da bi vokal Poljanec!

Kmalu nato me je zopet pretresla divja jeza in najsurovejša strast. Če bi bil grajski glavar v moji oblasti in bi bilo v moji roki orožje, bi bilo življenje tega človeka v največji nevarnosti! Škripal sem, a kletev

Po tem najbridkejšem udarcu pa mi ni izostala tolažba.

Pristopila je k meni Margareta Wulffingova, vsa objokana in vsa blede. Prinesla mi je korec vode, pomešane z vinom, da sem si ugasil žejo. Nato mi je s predpasnikom obrisala obraz in mokre lase, da me je preplula prijetna nova moč.

Dekle ni izpregovorilo ničesar, ali upam, da v svojem srcu ni imelo sovraštva do mene, ki sem bil pokoren besedam svojega očeta, katerim se mora ukloniti vsak otrok!

Ko sta uri trpljenja potekli, je Mihol klado odklenil ter me spustil z nekaterimi šaljivimi opazkami.

Hitel sem v hlev, si sam odsedlal konja ter ga odpeljal tako tiho, da me Wohlgemuetovi niso opazili.

Tudi po mestu sem vlekel konja tik sebe ter skrival svojo osramočeno glavo za njegovo grivo. Tovorniški hlapci, stoječi s svojimi osličji v Oslovski ulici, pa so me vendarle spoznali. Spustili so se v smeh in grohot. Šele zunaj mesta sem zlezal v sedlo ter odjahal žalosten proti očetovemu domu.

Skoraj pri Visokem sem došel Strojarijevega Valentina, ki je s culo v roki prav pridno korakal po tovarni poti.

Krenil je na brv ter čakal pred hišo name, da sem tja prijezdil. Vprašal je, kje leži oče. Meneč da mu bo sporočil kaj o Trubarju, ga vlečem navzgor.

Na veži je odvezal culico in kaj spretno

zlezal v obrabljeno črno haljo ter se kar v hipu izpremenil v drugega človeka.

Vstopil je k očetu. Pri vratih je obstal, dvignil roki ter slovesno izpregovoril:

»Polikarp! Valentin, vnuk Felicijana Trubarja, te blagoslavlja v imenu Očeta in Sina in Sv. Duha!«

Oče mi je namignil, da sem moral zapustiti sobo.

Na veži sem obličal, ali od očetovega ležišča se ni čulo različne besede. Pač pa je vnuk Felicijana Trubarja, ki je bil, kar sem sedaj vedel, kaplan luteranske vere — prej so jih menda imenovali »predikante« — veliko in glasno govoril. Med njegove besede, katerih pa tudi nisem umel, se je mešalo ječanje očetovo. Včasih je predikant tudi nekaj zapel in potem zopet blagoslavljal, ali besedice mi ni bilo mogoče umeti. Obilokrat sta morala med sabo šepetati, ker je takrat utihnil vsak glas, ki bi bil mogel prihajati iz čumnate do mene.

Naj še zapišem, da se mi je srce trgalo, ko sem čepel tu zunaj ter nisem imel poguma, da bi kaj storil, ko se je trudil luteran, kako bi dušo mojega očeta za vedno prikoval v pekel.

Na visoško predhiše je prijezdil nekdo. Privezal je svojega konja k ondi stoječemu orehu, potem pa s težkimi koraki stopal po stopnicah.

(Dalje prihodnjič)

Poštni sli na konjih



ROPARJI, NAPORI IN Viharji. Oboroženi roparji so bili stalna nevarnost za jezdece Pony Expressa na njihovih samotnih poteh po divjih pokrajinah. Toda največje napore so od njih zahtevale naravne zapreke. Ti junaški moške so morali pri izvrševanju svoje dolžnosti jezdit preko divjih puščav, deročih rek in skozi gove viharje v kalifornijskih gorah.

BUFFALO BILL. Eden izmed teh poštnih slov na konjih je bil tudi Bill Cody, ki je že kot 15-leten mladenič jezdit v štafetah Pony Expressa. Kasneje je zaradi svojih junaštev pri naselitvi takrat nevarnega Divjega Zapada postal slaven pod imenom Buffalo Bill. O njem in njegovih dejanjih govore številne knjige in kasneje so njegove prigode nudile snov celi vrsti filmov.

Legende. O Pony Expressu so nastale številne pripovedke. Ena izmed njih proslavlja jahača Boba Haslama, ki je ostal v sedlu nepretrgoma 36 ur, ko je moral prejahati 600 km preko divje puščave in gorovja, ker so roparji bili napadli in zažgali vse menjalne postaje na njegovem delu proge. Popolnoma izčrpan, skoraj brez zavesti je prišel na cilj, a v redu oddal svojo pošto vrečo. (Dalje)



Dobri nebeški Oče je v svoji nam neumljivi previdnosti poklical k sebi gospo

Ljudmilo Miklin, roj. Kraut

pd. šulnovno mater in teto, v 65. letu starosti.

Umrta je v ponedeljek, 23. januarja po dolgi in težki bolezni, ki jo je nadvse potrpežljivo prenašala, prevedena s sv. zakramenti. Pogreb je bil v sredo, 25. januarja v Vogrčah. Pokojnico priporočamo v molitev in spomin pri sv. maši.

Žalujoci: mož, brata, sestra, nečaki in nečakinje in ostalo sorodstvo. Vogrče, Bistrica, Radovljica, Novo mesto, dne 25. januarja 1961.

Obrekovanje

(Nadaljevanje s 7. strani)

»Nekaj vam moram povedati, Sergej Kapitončič,« je začel ravnatelj. »Oprostite mi morate... saj ni, da bi se vmešaval v to, vendar va moram povedati... dolžnost mi nalaga... Glejte, ljudje govore, da ste imeli razmerje s tisto... no, s tisto kuharico... To ni moja stvar, toda... saj lahko živite z njo, lahko jo poljubljate... delajte, kar hočete! Nujno vas prosim. Ne pozabite! Vzgojitelj ste!«

Ahinejeva je spreletela zona in je kar zazijala. Zdelo se mu je, da ga je pihnil hkrati cel ulj čebel in da so ga polili s kropom. S takšnim občutkom se je napotil domov. Zdelo se mu je, da se vse mesto ozira za njim. Doma ga je čakala nova nezgoda.

»Zakaj pa ne ješ?« ga je vprašala pri kosilu žena. »Kaj ti pa roji po glavi? Naj-

buž tvoja ljubavna zgodba. Po Marfuški si zahrepenel, je-li? Vse vem! Dobri ljudje so mi odprli oči! Tihi barbar!«

In prisilila mu je krepko zaušnico.

Ahinejev je vstal izza mize in opotekaje se odšel, komaj čuteč tla pod nogami, kar brez klobuka in plašča k Vanjkinu.

»Lopov!« ga je nahrulil. »Kaj sem ti pa storil, da si me tako oblatil? Zakaj me tako obrekuješ?«

»Jaz da bi vas obrekoval? Kaj vam pa pride na misel?«

»Kdo pa je čvekal o meni, da se poljubljam z Marijo? Mar nisi storil tega ti? Mar me nisi ti opravljal, falot!«

Vanjkin je mežikal in vse mišice njegovega obraza so drgetale. Ozrl se je na sveto podobo, rekoč: »Bog me kaznuj! Oči naj mi izteko, pri priči naj se zgrudim, če sem črnil le besedico čez vas! Brez krste in spovedi naj me pokopljajo!«

Vanjkinova odkritosrčnost je bila nedvoumna. Bilo je očitno, da Vanjkin ni čvekal. Kdo pa je potemtakem? Kdo?

Izkoristite

RAZPRODAJO

pri

RosKönig

Klagenfurt, Bahnhofstraße 9

Odlična kvaliteta
po najugodnejših cenah!

Velika

zimska razprodaja

Globoko nižane cene

L. Maurer

Klagenfurt, Alter Platz 35

Filmi

Bistrica v Rožu: Sobota, 28. 1.: Man müßte nochmals 20 sein (IV). — Starejši moški odkrije po 40 letih, da je oče in da ima vnukinjo. — Nedelja, 29. 1.: Die Katze (IV). — Vohunski film iz druge svetovne vojne.

Borovlje: Sobota, 28. 1.: Die 1000 Augen des Dr. Mabuse (IV). — Kriminalni film slabše vrste. — Nedelja, 29. 1.: Mein Schulfreund (III+). — Tragična zgodba pismoše, ki so ga med vojno proglasili za zmešanega. Po vojni pa ima mnogo težav, da dokaže, da je v resnici pri zdravi pameti. — Torek, 31. 1.: Auf ueren Hochmut werde ich spucken (VI). — Dramatičen film najslabše vrste. — Četrtek, 2. 2.: Judith — das Schwert der Rache (IVa). — Svetopisemska zgodba o junaški Juditi, ki je premagala sovražnika svojega mesta. Film je že zelo površen in poln izmišljotin.

Dobrla ves: Sobota in nedelja, 28. in 29. 1.: Am Tag als der Regen kam (IVa). — Dramatičen film. Mlad fant se skuša otresti vezi, ki ga vežejo z tolpo mladih zločincev.

Pliberk: Sobota in nedelja, 28. in 29. 1.: Wenn die Glocken hell erklingen (IIa). — Domovinski film. Dunajskemu pevku se posreči, da pripelje svojega očeta in svojo mater do sprave.

Št. Jakob v Rožu: Sobota in nedelja, 28. in 29. 1.: Mein Schatz ist aus Tirol (III). — Muzikaličen film z lahknjo ljubezensko zgodbo. — Torek, 31. 1.: In Tombstone ist der Teufel los (IV). — Srednje dober film z divjega zapada.

Mestno gledališče v Celovcu

Petek, 27. 1.: Eugen Onegin. opera (premiera). — Sobota, 28. 1.: Glück muß man haben, opereta. — Nedelja, 29. 1. ob 15.00 uri: Eugen Onegin, opera. — Torek, 31. 1.: Der müde Theodor, veseloigra (poslovilna predstava G. Bucherja). — Sreda, 1. 2.: Eugen Onegin, opera. — Četrtek, 2. 2.: Glück muß man haben, opereta. — Petek, 3. 2.: Donnerstag, drama. — Sobota, 4. 2.: Eugen Onegin, opera. — Nedelja, 5. 2. ob 15.00 uri: Glück muß man haben, opereta. — Začetek ob delavnih ob 19.30 uri, ob nedeljah ob 15. uri.

EVGEN ONJEGIN V MESTNEM GLEDALIŠČU

V petek bo v mestnem gledališču nova premiera. Predvajali bodo opero »Eugenija Onjegina«, ruskega komponista Petra Iljiča Čajkovskega. Glasba tega nedosežnega mojstra romantične dobe je po čarobnostih svojih melodij in gosposki gracioznosti edinstvena in zato spada »Onjegin« med najmi-kavnejše opere mednarodnega repertoraja. Toliko bolj je razveseljivo, da se je gledališka uprava odločila za delo tega velikega mojstra, ki bo sedaj prvič predvajano v Celovcu.

Glasbeno vodstvo je v rokah opernega šefa dirigenta Wiesseja, režirata pa Curt Hampe k. g. in Fred Schulze-Holz. Nastopajo dame Fischer, Kleiber, Kopler, Pegors ter gospodje Aljinovič, Conrad, Kleiber, Trattning in drugi.

MALI OGLAS

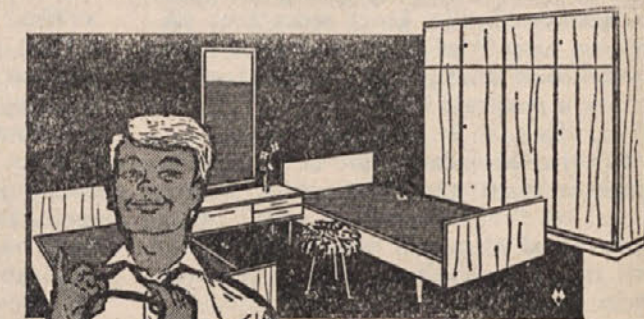
Srednje veliko kmetijsko posvetvo v okraju Beljak dajem v najem. Ponudbe na upravo lista.

Radio Celovec

NEDELJA, 22. januarja 1961: 7.30 Duhovni nagovor. — 8 pesmi in glasbo pozdravljamo in voščimo. — **PO-NEDELJEK, 23. 1.:** 14.00 Poročila, objave. Pregled sporeda. Venček koroških napevov. Narodnopisno predavanje: Ožbald Gutmann. 18.00 J. F. Perkonig: Ugrabljeni strd. — **TOREK, 24. 1.:** 14.00 Po-

ročila, objave. Za našo vas. Kar želite, zaigramo. — **ČETRTEK, 26. 1.:** 14.00 Poročila, objave. Zgodovina odkrivanja sveta: Azija. — **SOBOTA, 28. 1.:** 9.00 Od pesmi do pesni — od srca do srca. 18.20 Iz domačih gajev: Železna Kapla.

STADLER Möbel



Das Schöne am Leben ist die Freude daran

Fühlen Sie sich in Ihren vier Wänden wohl, ist alles praktisch und schön eingerichtet? Schon der erste Augenblick am Morgen entscheidet über den Tag. Ein neues Schlafzimmer beschert Ihnen immer einen frohen Tagesbeginn.



Ist Ihre Wohnung perfekt?

Warum nutzen so viele Hausfrauen noch nicht die wirklich praktischen und arbeitsverkürzenden Anbauküchen mit der äußerst strapazierfähigen Kunststoffoberfläche? Für moderne Menschen ist diese ganz auf die Arbeitsnotwendigkeit zugeschnittene Küche einfach ideal. Sehen Sie sich unsere Musterküche einmal an. Sie sind begeistert.

- Unsere beste Reklame ist die ständig steigende Zahl zufriedener Kunden.
- Die Auswahl ist unübertroffen.
- Wir führen nach wie vor das günstigste Volks-Schlafzimmer.
- Besichtigen Sie unsere neue Teppich- und Vorhangstoffe-Abteilung.
- Beratung durch unsere Architekten und Zustellung mit eigenen Möbelautos kostenlos.
- Kreditgewährung zinsfrei durch Eigenfinanzierung und SW-Kredit bis 30 Monate.

Diese Vorteile bietet Ihnen Ihr

Haus der guten Möbel

KLAGENFURT, Theatergasse 4 . Tel. 50-24, 52-62

Kern Radiohaus
Radio apparati
Šivalni stroji
Kolesa
V VELIKI IZBIRI
KERN
Klagenfurt, Burggasse
Ugodna plačila na obroke

Radlmayr

pomaga varčevati!

Theresienthaler-
tkanina pri

RADLMAYR

BELJAK-VILLACH